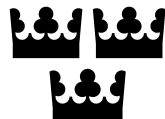

Regional utjämning och utveckling

19

Förslag till statsbudget för 2001

Regional utjämning och utveckling

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	7
2	Utgiftsområde Regional utjämning och utveckling	9
2.1	Omfattning	9
2.2	Utgiftsutveckling	10
2.3	Skatteavvikelser	11
3	Politikområde Regionalpolitik	13
3.1	Omfattning	13
3.2	Utgiftsutveckling	14
3.3	Mål	15
3.4	Politikens inriktning	16
3.5	Insatser	18
3.5.1	Statliga insatser inom politikområdet	18
3.5.2	Den nya programperioden åren 2000–2006 för EG:s strukturfonder	21
3.5.3	Insatser utanför politikområdet av stor betydelse för den regionalpolitiska utvecklingen	24
3.6	Resultatbedömning	26
3.6.1	Resultat	26
3.6.2	Analys och slutsatser	34
3.7	Revisionens iakttagelser	36
3.8	EG:s strukturfonder perioden 1995–1999	36
3.9	Budgetförslag	38
3.9.1	33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder	38
3.9.2	33:2 Landsbygdslån	41
3.9.3	33:3 Täckande av förluster på grund av kreditgarantier inom regionalpolitiken	42
3.9.4	33:4 Ersättning för nedsättning av socialavgifter	43
3.9.5	33:5 Transportbidrag	43
3.9.6	33:6 Glesbygdsverket	43
3.9.7	33:7 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 1995–1999	44
3.9.8	33:8 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006	45

3.9.9	33:9 Utgifter för lokalisering av statliga arbetstillfällen till vissa kommuner.....	46
4	Politikområde IT, tele och post inom utgiftsområde	
	22 Kommunikationer	49
4.1	Budgetförslag	49
4.1.1	37:1 IT-infrastruktur: Regionala transportnät m.m.	49

Tabellförteckning

Anslagsbelopp	7
2.1 Utgiftsutvecklingen inom utgiftsområdet	10
2.2 Beräknade skatteavvikelser enligt 2000 års ekonomiska vårproposition	11
3.1 Utgiftsutvecklingen inom politikområdet	14
3.2 Strukturfondsmål och gemenskapsinitiativ programperioden 2000–2006	22
3.3 Medelsfördelning och finansiering av strukturfonderna.....	23
3.4 Åtgärder som finansieras av anslag inom utgiftsområde 19 under år 1999.....	27
3.5 Utbetalda generella regionalpolitiska företagsstöd åren 1997–1999 ¹	28
3.6 Vissa beviljade selektiva regionalpolitiska företagsstöd åren 1997–1999 ¹	28
3.7 Beviljade belopp för regional projektverksamhet, medfinansiering av strukturfondsprogram och Program för regional näringspolitik och särskilda regionalpolitiska åtgärder åren 1997–1999	28
3.8 Beviljat stöd av länsstyrelserna, regionala självstyrelseorgan, NUTEK och regeringen under år 1999 fördelat på län.....	30
3.9 Utbetalt transportbidrag fördelat på län under år 1999	31
3.10 Uppskattad bedömning av utbetalda nedsatta socialavgifter på län under år 1999.....	31
3.11 Tilldelade medel från strukturfonderna, medel in-tecknade genom beslut och utbetalade medel per målområde och gemenskapsinitiativ	37
3.12 Anslagsutveckling	38
3.13 Anslag för regionalpolitiska åtgärder	38
3.14 Bemyndiganden om ekonomiska förpliktelser	39
3.15 Beräkning av anslaget för år 2001	41
3.16 Anslagsutveckling	41
3.17 Beräkning av anslaget för år 2001	42
3.18 Anslagsutveckling	42
3.19 Utgiftsutvecklingen budgetåren 1993/94–1999.....	42
3.20 Beräkning av anslaget för år 2001	42
3.21 Anslagsutveckling	43
3.22 Beräkning av anslaget för år 2001	43
3.23 Anslagsutveckling	43
3.24 Beräkning av anslaget för år 2001	43
3.25 Anslagsutveckling	43
3.26 Beräkning av anslaget för år 2001	44
3.27 Anslagsutveckling	44
3.28 Beräkning av anslaget för år 2001	44
3.29 Anslagsutveckling	45
3.30 Bemyndiganden.....	46
3.31 Beräkning av anslaget för år 2001	46
3.32 Anslagsutveckling	46
4.1 Anslagsutveckling	49
4.2 Bemyndiganden om ekonomiska förpliktelser	50

4.3 Beräkning av anslaget för år 2001 50

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. bemyndigar regeringen att under 2001, ifråga om ramanslaget 33:1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder*, ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare åtaganden, innebär utgifter på högst 3 000 000 000 kronor under åren 2002–2008 (avsnitt 3.9.1),
2. godkänner regeringens förslag om användningen av anslaget 33:1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder* (avsnitt 3.9.1),
3. bemyndigar regeringen att under 2001, ifråga om ramanslaget 33:8 *Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006*, ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare åtaganden, innebär utgifter på högst 3 400 000 000 kronor under åren 2002–2008 (avsnitt 3.9.8),
4. bemyndigar regeringen att under 2001, ifråga om ramanslaget 37:1 *IT-infrastruktur: Regionala transportnät m.m.*, ingå ekonomiska förpliktelser som innebär utgifter på högst 700 000 000 kronor under åren 2002–2004 (avsnitt 4.1.1),
5. för budgetåret 2000 anvisar anslagen under utgiftsområde 19 *Regional utjämning och utveckling* enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	Anslagstyp	
33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder	ramanslag	1 675 350
33:2 Landsbygdsån	ramanslag	60 000
33:3 Täckande av förluster på grund av kreditgarantier inom regionalpolitiken	ramanslag	9 000
33:4 Ersättning för nedsättning av socialavgifter	ramanslag	200 000
33:5 Transportbidrag	ramanslag	336 000
33:6 Glesbygdsverket	ramanslag	25 103
33:7 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 1995–1999	ramanslag	559 000
33:8 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006	ramanslag	800 000
33:9 Utgifter för lokalisering av statliga arbetstillfällen till vissa kommuner	ramanslag	100 000
37:1 IT-infrastruktur: Regionala transportnät m.m.	ramanslag	450 000
Summa		4 214 453

2 Utgiftsområde Regional utjämning och utveckling

2.1 Omfattning

Utgiftsområdet består huvudsakligen av politikområdet Regionalpolitik och omfattar medel till bl.a. olika former av regionalpolitiska företagsstöd. Vidare ingår medel som länsstyrelserna och i vissa län regionala självstyrelseorgan samt den nya myndigheten för företagsutveckling, som består av delar av nuvarande Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK) och ALMI Företagspartner AB, förfogar över för projektverksamhet samt medel till en del av medfinansieringen av EG:s strukturfondsprogram. Utgiftsområdet omfattar även utbetalningar från EG:s regionalfond som delfinansierar EG:s bidrag till strukturfondsprogrammen. Dessutom ingår i utgiftsområdet medel till att finansiera en del av det nationella IT-infrastrukturprogrammet. Dessa medel ingår i politikområdet IT, tele och post.

T.o.m. 2000 ingick Statens institut för regionalforskning (SIR) inom utgiftsområdet. Riksdagen biföll regeringens förslag i proposition Vissa organisationsfrågor inom näringspolitiken (prop. 1999/2000:71, bet. 1999/2000:NU17, rskr. 1999/2000:258) att Statens institut för regionalforskning avvecklas från och med den 1 januari 2001 som självständig myndighet för att i stället integreras i den nya myndigheten för analyser, omvärldsbevakning och utvärderingar (innehåller även delar av NUTEK och Stiftelsen Sveriges tekniskvetenskapliga attachéverksamhet) som bildas den 1 januari 2001. Medel för myndighetens verksamhet föreslås anvisas under utgiftsområde 24 Näringsliv anslaget 38:3 Myndigheten för analy-

ser, omvärldsbevakning och utvärderingar: Förvaltningskostnader.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutvecklingen inom utgiftsområdet

Miljoner kronor

	Utfall 1999	Anslag 2000 ¹	Utgifts- prognos 2000	Förslag anslag 2001	Beräknat anslag 2002	Beräknat anslag 2003
Politikområde 33 Regionalpolitik	3 720	3 085	3 371	3 764	3 102	3 001
Politikområde 37 IT, tele och post ²	–	400	0	450	250	450
Totalt för utgiftsområde 19	3 720	3 485	3 371	4 214	3 352	3 451

¹ Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2000 i samband med den ekonomiska vårpropositionen.

² Politikområdet hör till utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Sammanlagda reservationer och anslagssparande uppgick till 2 989 miljoner kronor vid utgången av budgetåret 1999.

Anslagna medel 1999 uppgick till 2 769 miljoner kronor. Utfallet på 3 720 miljoner kronor för budgetåret 1999 inkluderar 1 042 miljoner kronor från äldreanslagen A1 Regionalpolitiska åtgärder och A9 Utgifter för lokalisering av statliga arbetstillfällen till Söderhamn från budgetåret 1998 samt från de under tionde huvudtiteln upptagna äldreanslagen C1 Lokaliseringsbidrag m.m. och C2 Regionala utvecklingsinsatser m.m. från budgetåret 1995/96. Avvikelsen mellan anslagna medel och utfall för 1999 uppgår till 951 miljoner kronor och beror framför allt på att nämnda äldreanslag tagits i anspråk under året. Emellertid blev utfallet mot anslaget A1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder lägre än tilldelade medel.

Anslagna medel för 2000 uppgår till 3 485 miljoner kronor. Utgiftsprognosen på 3 371 miljoner kronor för 2000 inkluderar 537,2 miljoner kronor från äldreanslagen A1 Regionalpolitiska åtgärder och A9 Utgifter för lokalisering av statliga arbetstillfällen till Söderhamn från budgetåret 1998 samt anslaget A11 Regionalpolitiska infrastrukturprojekt m.m. från 1999. Avvikelsen mellan anslagna medel och utgiftsprognosen uppgår till 114 miljoner kronor och beror framför allt på att nämnda äldreanslag tas i anspråk under året. Emellertid beräknas utfallet mot anslagen A1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder, A9 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006 och A13 IT-infrastruktur: Regionala transportnät bli lägre än anslagna medel.

Regeringen bedömde i 2000 års ekonomiska vårproposition att verksamheten inom utgiftsområdet skulle kunna genomföras inom en medelsram av 4 067 miljoner kronor för 2001.

De viktigaste föreslagna förändringarna i förhållande till den föreslagna ramen i den ekonomiska vårpropositionen är följande.

Regeringen föreslår att från utgiftsområdet omförs medel om sammanlagt 41 miljoner kronor varav till anslaget under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och bygande 32:1 Länsstyrelserna m.m. 37,2 miljoner kronor och till anslaget under samma utgiftsområde 32:2 Regionala självstyrelseorgan 3,8 miljoner kronor. Medlen skall användas till att finansiera en del av administrationen för EG:s geografiska strukturfondsprogram under de år genomförandet av programmen perioden 2000–2006 sker. I avvaktan på ett slutligt fastställande av samtliga gemenskapsinitiativs program och organisation bör en ny översyn av kostnaderna för länsstyrelsernas och självstyrelseorganens administration göras under 2001.

Regeringen föreslår även en omfördelning på 3 miljoner kronor från utgiftsområdet till utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning anslaget 1:6 Statistiska centralbyrån.

Regeringen föreslår dessutom att anslaget A7 Statens institut för regionalforskning upphör. Medlen föreslås omförs till utgiftsområde 24 Näringsliv och det nya anslaget 38:3 Myndigheten för analyser, omvärldsbevakning och utvärderingar: Förvaltningskostnader.

Regeringen föreslår därutöver att 200 miljoner kronor omförs från utgiftsområde 13 Arbetsmarknad anslaget 22:3 Köp av arbetsmarknads-

utbildning och övriga kostnader. Medlen skall utgöra en del av finansieringen av anslaget 37:1 IT-infrastruktur: Regionala transportnät m.m.

Ramen för utgiftsområdet föreslås för 2001 till 4 214 miljoner kronor, och beräknas för 2001 till 3 352 miljoner kronor och för 2002 till 3 451 miljoner kronor.

2.3 Skatteavvikelser

Lag om nedsättning av socialavgifter

Vissa arbetsgivare med fast driftställe i dåvarande stödområde 1 och i den norra delen av stödområde 2 fick t.o.m. inkomståret 1999 nedsättning av arbetsgivaravgifterna. Stödformen granskas för närvarande av EG-kommissionen. Lagen har därför slutat tillämpas den 1 januari 2000, då kommissionen inte godkänt tillämpning efter detta datum. Nedsättningen gäller inte stat och kommun. Nedsättningen är 8 procentenheter fr.o.m. den 1 januari 1997 och omfattade både arbetsgivare och egenföretagare. Denna skatteavvikelse belastar budgetens utgiftssida genom ett anslag under utgiftsområde 19 som täcker bortfallet av avgiftsinkomster till följd av tillämpningen av denna nedsättning.

Elförbrukning i vissa kommuner

Normen för skatt på elektrisk kraft utgörs av den skattesats som merparten av de svenska hushållen betalar. Den uppgår till 16,2 öre/kWh under 2000. I Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län samt i kommunerna Sollefteå, Ånge, Örnsköldsvik, Malung, Mora, Orsa, Älvdalen, Ljusdal och Torsby är dock skattesatsen nedsatt till 10,6 öre/kWh. Avvikelsen i skattesatser utgörs av skillnaden mellan 16,2 öre och 10,6 öre/kWh.

Tabell 2.2 Beräknade skatteavvikelser enligt 2000 års ekonomiska vårproposition

Miljarder kronor

	2000	2001
Lag om nedsättning av socialavgifter	0	0
Elförbrukning i norrlandskommuner	0,57	0,57
Summa	0,57	0,57

3 Politikområde Regionalpolitik

3.1 Omfattning

Politikområdet omfattar åtgärder för att främja utvecklingen i främst regionalpolitiskt prioriterade områden.

Inom politikområdet finns myndigheten Glesbygdsverket.

De myndigheter och andra organ som främst är verksamma inom området är länsstyrelserna, de regionala självstyrelseorganen i vissa län, den nya myndigheten för företagsutveckling och den nya myndigheten för analys, omvärldsbevakning och utvärderingar.

Regionalpolitik är ett vidare begrepp än de anslag som ingår i politikområdet Regionalpolitik.

I proposition 1997/98:62 Regional tillväxt – för arbete och välfärd definieras regionalpolitik som åtgärder inom alla politikområden riktade till geografiska områden med regionalpolitiska problem, vilka syftar till att uppnå de regionalpolitiska målen om hållbar ekonomisk tillväxt, rättvisa och valfrihet.

Åtgärderna inom utgiftsområde 19, exkl. anslaget 37:1 IT-infrastruktur: Regionala transportnät m.m., benämns den lilla regionalpolitiken.

Förutom dessa regionalpolitiska åtgärder vidtas inom andra politikområden en mängd åtgärder i regionalpolitiskt prioriterade områden, utan att de har övervägande regionalpolitiskt syfte, som sammantaget är av stor betydelse för den regionalpolitiska utvecklingen och därmed bidrar till att uppnå de regionalpolitiska målen. Dessa åtgärder återfinns främst inom politikområdena IT, tele och post, Landsbygdspolitik, Näringspolitik, Transportpolitik och Utbildningspolitik. Dessutom är utformningen av utjämningsysteme-

met för kommuner och landsting av stor betydelse för den regionalpolitiska utvecklingen.

För att få en samlad bild av strukturfonderna lämnas en översiktlig redovisning för samtliga strukturfonder under detta politikområde.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutvecklingen inom politikområdet
Miljoner kronor

	Utfall 1999	Anslag 2000 ¹	Utgifts- prognos 2000	Förslag anslag 2001	Beräknat anslag 2002	Beräknat anslag 2003
<i>Anslag inom Uo19</i>						
33: 1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder	627,5	1 228,9	1 120,0	1 675,4	1 671,9	1 571,9
33: 2 Landsbygdslån	113,4	30,0	75,0	60,0	60,0	60,0
33: 3 Täckande av förluster på grund av kreditgarantier inom regionalpolitiken	3,5	1,0	2,0	9,0	8,0	7,0
33: 4 Ersättning för nedsättning av socialavgifter	381,9	163,7	62,0	200,0	0	0
33: 5 Transportbidrag	320,7	345,0	340,0	336,0	336,0	336,0
33: 6 Glesbygdsverket	27,2	24,8	27,0	25,1	25,6	26,2
33: 8 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 1995-1999 ²	973,2	612,0	970,0	559,0	0	0
33: 9 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000-2006 ³	0	360,0	80,0	800,0	1 000,0	1 000,0
33: 9 Utgifter för lokalisering av statliga arbetstillfällen till vissa kommuner	0	0	0	100,0	0	0
2000 A7 Statens institut för regionalforskning	8,4	8,1	8,5	0	0	0
2000 A10 Flygplatsbolag i Ljungbyhed	3,0	6,0	6,0	0	0	0
2000 A11 Regionalpolitiska insatser	0	300,0	140,0	0	0	0
2000 A12 Medel för tillfälligt småföretagsstöd m.m.	0	6,0	3,5	0	0	0
1999 A9 Kapitaltillskott till Stiftelsen Norrlandsfonden	200,0	0	0	0	0	0
1999 A11 Regionalpolitiska infrastrukturprojekt m.m.	19,2	0	30,0	0	0	0
1998 A1 Regionalpolitiska åtgärder	737,8	0	500,0	0	0	0
1998 A9 Utgifter för lokalisering av statliga arbetstillfällen till Söderhamn	39,6	0	7,2	0	0	0
1995/96 C1 Lokaliseringsbidrag m.m. ⁴	49,6	0	0	0	0	0
1995/96 C2 Regionala utvecklingsinsatser m.m. ⁴	215,0	0	0	0	0	0
Totalt för Politikområde 33	3 719,9	3 085,5	3 371,2	3 764,5	3 101,6	3 001,1

¹ Inklusive beslut till följd av förslag till tilläggsbudget för budgetåret 2000 i samband med den ekonomiska värpropositionen.

² Fr.o.m. 2001 anslaget 33:7 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 1995-1999.

³ Fr.o.m. 2001 anslaget 33:8 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000-2006.

⁴ Fr.o.m. 2000 anslaget A11 Regionalpolitiska insatser.

Sammanlagda reservationer och anslagssparande uppgick till 2 989 miljoner kronor vid utgången av budgetåret 1999.

Anslagna medel 1999 uppgick till 2 769 miljoner kronor. Utfallet på 3 720 miljoner kronor för budgetåret 1999 inkluderar 1 042 miljoner kronor från äldreanslagen A1 Regionalpolitiska åtgärder och A9 Utgifter för lokalisering av statliga arbetstillfällen till Söderhamn från budgetåret 1998 samt de under tionde huvudtiteln upptagna äldreanslagen C1 Lokaliseringsbidrag m.m. och C2 Regionala utvecklingsinsatser m.m. från bud-

getåret 1995/96. Avvikelsen mellan anslagna medel och utfallet uppgår till 951 miljoner kronor och beror framför allt på att nämnda äldreanslag tagits i anspråk under året. Emellertid blev utfallet mot anslaget A1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder lägre än tilldelade medel.

Anslagna medel för 2000 uppgår till 3 085 miljoner kronor. Utgiftsprognoser på 3 371 miljoner kronor för budgetåret 2000 inkluderar 537,2 miljoner kronor från äldreanslagen A1 Regionalpolitiska åtgärder och A9 Utgifter för lokalisering av statliga arbetstillfällen till Söder-

hamn från budgetåret 1998 samt anslaget A11 Regionalpolitiska infrastrukturprojekt m.m. från 1999. Avvikelsen mellan anslagna medel och utgiftsprognosen uppgår till 286 miljoner kronor och beror framför allt på att dessa äldreanslag tagits i anspråk under året. Emellertid beräknas utfallet mot anslagen A1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder och A9 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006 bli lägre än anslagna medel.

3.3 Mål

Mål för 2001

Målen för regionalpolitiken är att den skall skapa förutsättningar för hållbar ekonomisk tillväxt, rättvisa och valfrihet så att likvärdiga levnadsvillkor skapas för medborgarna i hela riket. Målet för den lilla regionalpolitiken är att verksamheten främst skall underlätta för näringslivet i regionalpolitiskt prioriterade områden att utvecklas så att det bidrar till att uppfylla målen för regionalpolitiken. För att nå målen måste åtgärder vidtas inom många olika politikområden.

Regionalpolitiken syftar till att dels främja utvecklingen i främst regionalpolitiskt prioriterade områden dvs. de nationella stödområdena A och B samt områden för EG:s strukturfondsmål 1 och 2, dels främja utvecklingen i gles- och landsbygdsområden i hela landet.

Med regionalpolitiska åtgärder menas dels åtgärder inom politikområdet Regionalpolitik, dels åtgärder inom andra politikområden som vidtas i övervägande regionalpolitiskt syfte.

Förutom dessa regionalpolitiska åtgärder vidtas inom andra politikområden en mängd åtgärder i regionalpolitiskt prioriterade områden som sammantaget är av stor betydelse för den regionalpolitiska utvecklingen och därmed bidrar till att uppnå de regionalpolitiska målen. Åtgärder av stor betydelse återfinns främst inom politikområdena IT, tele och post, Landsbygdspolitik, Näringspolitik, Transportpolitik och Utbildningspolitik. Dessutom är utformningen av utjämningsystemet för kommuner och landsting av stor betydelse för den regionalpolitiska utvecklingen.

De nuvarande målen är mycket allmänt hållna och det är därför svårt att bedöma om de uppfyllts. Regeringen har givit den regionalpolitiska utredningen i uppdrag att bl.a. lämna förslag till

mål för den framtida regionalpolitiken. Regeringen avser att återkomma till frågan i en proposition.

Resultatindikatorer

Resultatredovisningen bygger hittills främst på resultatindikatorer för olika regionalpolitiska delområden.

Regeringens resultatindikatorer för de selektiva företagsstöden, förutom stöd till kommersiell service och såddfinansiering, är i princip beräknat antal nya arbetstillfällen samt genomsnittlig subvention per förväntad ny årsarbetskraft. Med selektiva företagsstöd avses regionalt utvecklingsbidrag, landsbygdsstöd, småföretagsstöd, sysselsättningsbidrag, såddfinansiering och stöd till kommersiell service. För regionalt utvecklingsbidrag utarbetas även resultatindikatorer för den ekonomiska tillväxtaspekten. För de generella företagsstöden dvs. nedsatta socialavgifter och transportbidrag finns det inga resultatindikatorer. Det har under slutet av 1999 för den regionala projektverksamheten utvecklats resultatindikatorer som t.ex. förväntade sysselsättnings effekter.

Även för strukturfondsprojekten finns resultatindikatorer för att mäta effekterna. De samlade programdokumenten styr användningen av EU-medlen i programmen. Dessa projekt delfinansieras av en mängd aktörer. Den nationella offentliga medfinansieringen har främst bestått av medel från kommuner, landsting, länsstyrelsens anslag för allmänna regionalpolitiska åtgärder och annan statlig finansiering. En annan stor aktör är det privata näringslivet. Regionalfondens bidrag till projekten utbetalas via anslagen 33:7 och 33:8 inom detta utgiftsområde.

I strukturfondsarbetet är uppföljning av indikatorer en viktig del i genomförandet. Olika resultatindikatorer finns såsom antal nya arbetstillfällen, nya företag och företag som deltar i kompetensutveckling. I projekten mäts också de horisontella indikatorerna för jämställdhet och miljö.

Olika resultatindikatorer kommer dessutom att finnas inom de regionala tillväxtavtalen som är en del av regeringens regionala näringspolitik. Denna politik ingår i politikområdet Näringspolitik som redovisas inom utgiftsområde 24 Näringsliv. De första insatserna inom de regionala tillväxtavtalen kommer att ske 2000. Insatser inom detta politikområde förväntas i många fall ha

nära kopplingar med de regionalpolitiska insatserna och därmed den framtida resultatredovisningen för politikområdet regionalpolitik.

3.4 Politikens inriktning

Utvecklingstendenser

Sverige kan betraktas som en region som deltar i den internationella arbetsfördelningen. Samtidigt förekommer en arbetsfördelning inom landet. Regioner med olika kostnadslägen och olika specialisering fyller olika funktioner i det nationella produktionssystemet. Produktionsförutsättningarna varierar kraftigt mellan olika regioner. Små arbetsmarknadsregioner som t.ex. Arjeplog, Dorotea och Sorsele har generellt sett sämre förutsättningar att klara strukturomvandlingar än stora där flexibiliteten på arbetsmarknaden är större. Utvecklingsmöjligheterna är således olikartade.

Det faktum att företagen i större utsträckning opererar internationellt har inte inneburit att företagens nationella och regionala miljö har minskat i betydelse för att upprätthålla och förbättra företagens utvecklings- och konkurrenskraft. Såväl stora som små företags utvecklingsförmåga anses idag inte minst vara knuten till deras samarbetsförmåga, i partnerskap/strategiska allianser, kluster eller allmänt i nätverk. I processen mot intensivare och djupare relationer mellan företagen, och mellan företagen och det omkringliggande samhället, kan en geografisk närhet som bl.a. underlättar det personliga kontaktarbetet vara en fördel. Denna typ av kontakter ökar i betydelse även om delar av informationen numera kan kommuniceras via datoriserade informationssystem.

Den regionala miljön kan erbjuda olika kombinationer av resursutbud, som lämpar sig mer eller mindre bra för en viss typ av företag. Viktiga faktorer kan vara närheten till kommunikationer, andra företag med liknande eller kompletterande verksamhet, underleverantörer, forskningscentra, utbildningssystem, god livsmiljö och kultur, utbudet av relevant arbetskraft samt låga kostnader för fastigheter och arbetskraft.

Ett attraktivt investeringsklimat är av avgörande betydelse för var de internationella företagen väljer att förlägga sina investeringar. Utländska s.k. direktinvesteringar bidrar till ett ökat inflöde av bl.a. kompetens, teknologi och kapital.

Kravet på tillväxt över hela landet innebär just ett krav på regionalt spridd tillväxt, inte ett krav på att alla orter i alla regioner skall växa lika mycket. Tillväxt innebär förändring, och det är ofrånkomligt att detta betyder att vissa orter växer, medan andra går tillbaka, och att människor och företag rör sig mellan orter och regioner, likaväl som över nationella gränser.

Tillväxten kan inte heller ske på samma sätt i alla delar av landet, eftersom olika typer av produktion ställer olika krav och förutsättningarna att möta dessa skiftar. Varje region måste i första hand bygga sin utveckling på sina förutsättningar, något som i sin tur befrämjas av en större regional och lokal handlingsfrihet.

Det tidiga 1990-talets svaga ekonomiska utveckling i Sverige, kombinerad med de senaste årens nödvändiga budgetsanering, har verkat i centraliserande riktning. Tillsammans med bl.a. utvecklingen inom den allt mer internationaliserade ekonomin, som leder till ökad strukturomvandlingstakt, utsätter detta näringslivet i många små och medelstora orter för ökade påfrestningar. Många orter, som t.ex. är beroende av en stor arbetsgivare eller där en stor del av näringslivet fungerar som underleverantörer till stora internationella företag, har blivit allt mer sårbara.

Skillnaderna vad gäller sysselsättning mellan framför allt Stockholmsregionen och resten av landet har ökat. Det är en följd av att expansionen i näringslivet har skett i näringar som är starkt koncentrerade till storstäderna och vissa universitets- och högskoleorter. Sysselsättningen inom traditionell industri och i offentlig sektor, inom vilken den sistnämnda varit en regionalt stabiliserande faktor, har samtidigt sjunkit. Trots att Sverige nu befinner sig i en högkonjunktur med ökad ekonomisk tillväxt, ökad sysselsättning och minskad arbetslöshet är de regionala skillnaderna fortfarande stora.

Det finns emellertid även positiva utvecklingstendenser. I Norrbottens och Västerbottens län var arbetslösheten avsevärt lägre och sysselsättningen betydligt högre under andra kvartalet 2000 jämfört med samma period året innan. Detta är mycket positivt eftersom denna del av landet tidigare haft höga arbetslöshetstal och låg sysselsättningsgrad. Arbetslösheten har minskat i alla delar av landet utom i Västernorrlands och Jämtlands län. Sysselsättningen har emellertid stigit i samtliga delar av landet.

Den långsiktiga befolkningsutvecklingen har följt mycket stabila mönster sedan 1970-talet. Storstadsregionerna, universitets- och högskole-

regionerna och i viss mån regionala centra har stadigt ökat sin befolkning. I de minsta orterna har befolkningen minskat. Under de senaste åren har denna utveckling förstärkts och även befolkningen i regionala centra och större industriorter minskar för närvarande. Det är främst yngre människor som flyttar. De två viktigaste orsakerna till denna utveckling är kraftigt minskad invandring till landet samt sjunkande födelsetal. Befolkningsminskningen har i vissa regioner blivit självgenererande genom att barnafödandet minskat till följd av stor nettoutflyttning av kvinnor och ungdomar. Befolkningen har under de senaste tjugo åren minskat mest i Norrlands inland, Tornedalen, Bergslagen och delar av sydöstra Sverige. De största befolkningsökningarna har skett i Stockholms- och Uppsala-regionerna, Umeåregionen samt delar av västkustregionen. Värt att notera är att även vissa gles- och landsbygdsområden upplevt en positiv befolkningsutveckling. Det är främst i den tätortsnära landsbygden som en befolkningsökning ägt rum, men en liknande utveckling kan skönjas även i delar av övriga gles- och landsbygdsområden. Ökningen av befolkningen i dessa områden har emellertid skett på bekostnad av utvecklingen i de mindre tätorterna och påverkar därför inte den regionala obalansen i stort.

Regional utjämning och utveckling

En politik för regional utjämning och utveckling av levnadsförhållandena mellan olika delar av Sverige och mellan olika orter i länen, regionalpolitiken, har utvecklats som en del av välfärds-samhället.

Regionalpolitik bedrivs av såväl samhällsekonomiska som fördelningspolitiska skäl. Den bidrar till ett effektivare utnyttjande av samhällskapitalet, till en jämnare fördelning av välfärden samt till ökad valfrihet för enskilda människor i arbete och boende. Den i jämförelse med andra länder framgångsrika politiken på detta område har bidragit till att bevara den tradition av solidaritet och sammanhållning som hittills präglat det svenska samhället.

Regionalpolitikens uppgift är att främja alla regioners möjligheter att utvecklas på bästa sätt utifrån de egna förutsättningarna. Detta sker genom att det bedrivs insatser till stöd för utvecklingen av t.ex. småföretagsamheten i en viss region. Dessa insatser varierar mellan regionerna vilket är syftet eftersom förutsättningarna och

företagens behov även de varierar. Ibland sker insatserna till enskilda företagare och företag, ibland grupper av företag eller företagsamheten som helhet och ibland företagen ihop med det omkringliggande samhället t.ex. universitet och högskolor. Allt detta för att skapa en så bra grund som möjligt för regionernas utveckling.

Regeringen har tillsatt en parlamentarisk kommitté (dir. 1999:2) med uppgift att under hösten 2000 lämna förslag om den framtida inriktningen och utformningen av den svenska regionalpolitiken. Kommittén skall bl.a. lämna förslag till mål för den framtida regionalpolitiken. Bakgrunden härtill är att det sedan den senast omfattande utredningen om regionalpolitiken, som slutfördes hösten 1989, skett väsentliga förändringar i förutsättningarna för att bedriva regionalpolitik i Sverige. Bland dessa kan nämnas den accelererande utvecklingen av produktions- och informationstekniken, den allt mer internationaliserade ekonomin och Sveriges anslutning till Europeiska unionen. Kommittén skall särskilt behandla den regionala utvecklingen i glesbygden respektive landsbygden. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med en proposition i ärendet.

I avvaktan på denna proposition har regeringen under de senaste åren utanför politikområdet genomfört insatser av stor betydelse för den regionalpolitiska utvecklingen t.ex. inom utbildnings- och kommunikationspolitiken. Detta ger enligt regeringen en god grund för bl.a. näringslivets utveckling vilket ökar möjligheterna att leva och bo i hela landet. Dessutom ger det statliga bidrags- och utjämningssystemet i kommunsektorn kommuner respektive landsting med olika strukturella förutsättningar möjlighet att erbjuda likvärdig service i landets olika delar.

Vidare har riksdagen inom politikområdet IT, tele och post beslutat enligt regeringens förslag i propositionen Ett informationssamhälle för alla (prop. 1999/2000:86, bet. 1999/2000:TU9, rskr. 1999/2000:256) att hushåll och företag i alla delar av Sverige inom de närmaste åren skall få tillgång till IT-infrastruktur med hög överföringskapacitet.

Regeringen har även under de senaste åren prioriterat bl.a. att få de nationella företagsstöden godkända enligt EG-kommissionens nya riktlinjer för regionala stöd. Dessa företagsstöd har regeringen ansett vara av stor betydelse för att främja en hållbar ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning i främst de regionalpolitiskt prioriterade områdena. Där är förutsättningarna för

näringslivsutveckling trots insatser inom andra politikområden sämre än i övriga landet. Insatser har även gjorts inom de geografiskt avgränsade strukturfondsprojekten som förväntas leda till ökad sysselsättning och många nya företag.

I en tillväxtorienterad politik för hela landet är det även nödvändigt att gles- och landsbygdens resurser tas till vara. Den nationella utvecklingen utgör den samlade effekten av varje bygds förmåga att ta till vara sina resurser och möjligheter. Det är därför av betydelse att även gles- och landsbygdsområden ges möjligheter att utvecklas. En grundläggande fråga för detta bedöms vara arbetet med att stimulera utvecklingen av samordnade servicelösningar som är anpassade efter lokala förutsättningar.

Regeringen avser vidare att utarbeta ett särskilt program för att främja användningen av modern informationsteknik i företag i de regionalpolitiskt högst prioriterade områdena.

Dessutom pågår arbetet med att bistå de kommuner som har särskilda omställningsproblem på grund av strukturomvändningar inom försvarsmakten. Erfarenheterna från det lyckade omställningsarbetet i Söderhamn efter nedläggningen av flygflottiljen F15 utnyttjas fortlöpande. En av omställningsgruppens huvuduppgifter är att stärka kommunernas förmåga att arbeta långsiktigt och strategiskt med sin näringslivsutveckling så att befintliga resurser kan tillvaratas effektivt.

Regeringen har sedan inträdet i EU 1995 prioriterat arbetet med EG:s strukturfondsprogram. Att arbeta med att programlägga åtgärder för en regions utveckling kommer från EU:s regional- och strukturpolitik, vilken kanaliseras genom EG:s strukturfonder. Sverige har arbetat med programformen under strukturfondsperioden 1995–1999 och det har genomförts ett 20-tal olika regionalpolitiska strukturfondsprogram. Innehållet i de regionala tillväxtavtalen som genomförts i varje län sedan 1998 ligger till grund för de nya strukturfondsprogrammen. Regeringen har prioriterat arbetet med de regionala tillväxtavtalen inom den regionala näringspolitiken och arbetet med EG:s strukturfonder. Detta arbete kommer enligt regeringen att positivt påverka regionalpolitiken.

Regionalpolitiken har vidare allt mer inriktats mot att på regional nivå utnyttja ett arbetssätt som innebär att olika regionala parter arbetar i s.k. partnerskap. Exempel på detta är arbetet inom strukturfonderna och de regionala tillväxtavtalen. Fördelen med dessa arbetssätt är att åtgärder för ett läns utveckling programläggs och därmed blir mer långsiktiga. Arbetssättet ger bl.a. parter med olika organisatorisk och sektoriell hemvist möjligheter att få en allt mer samstämmig verklighetsbild av situationen i länet, att samverka kring en gemensam långsiktig utvecklingsstrategi, att bedriva ett mer kvalificerat analysarbete, att arbeta mot gemensamma mål och göra tydligare prioriteringar av sina resurser. Styrning, uppföljning och utvärdering av de insatser som genomförs förbättras. Det förnyade arbetssättet som de regionala tillväxtavtalen och strukturfonderna bidrar till innebär enligt regeringen att även gles- och landsbygdens intressen kan tillvaratas på ett mer effektivt sätt.

Prioriteringar

Det är av särskild betydelse att öka samordningen av och effektiviteten i åtgärderna för utjämning och tillväxt i de regionalpolitiskt utsatta regionerna. Vidare bör de statliga insatserna utanför politikområdet av stor betydelse för den regionalpolitiska utvecklingen förstärkas, bl.a. genom en ökad helhetssyn och samordning mellan olika sektorer.

Omställningsgruppens arbete med att bistå kommuner med särskilda omställningsproblem på grund av strukturomvändningar inom Försvarsmakten är prioriterat. En av gruppens huvuduppgifter är att samarbeta med och stärka kommunernas förmåga att arbeta långsiktigt och strategiskt med sin näringslivsutveckling så att befintliga resurser kan tillvaratas effektivt.

Avslutningen av föregående strukturfondsperiod är av stor vikt, bl.a. för att Sverige skall tillgodogöra sig återflödet från EG:s strukturfonder fullt ut. Under den nya strukturfondsperioden, vilken startat 2000, kommer prioritet att läggas vid att genomföra de nya strukturfondsprogrammen och att den nya organisationen fungerar effektivt.

3.5 Insatser

3.5.1 Statliga insatser inom politikområdet

Inom politikområdet har åtgärder främst inriktats mot att underlätta för näringslivet i regionalpolitiskt prioriterade områden att utvecklas. Detta har bl.a. skett genom att bevilja företag,

som bedöms ha goda utvecklingsmöjligheter eller har permanenta geografiska nackdelar, olika former av företagsstöd. Andra viktiga insatser för att främja utvecklingen av näringslivet har skett genom att bedriva projektverksamhet i olika former och genom EG:s geografiskt avgränsade strukturfondsprogram.

Nationella stödområden och företagsstöd

I budgetpropositionen för 2000 redogjorde regeringen bl.a. för den regionalpolitiska problembilden, föreslog att riksdagen skulle besluta om huvudprinciper för den nationella stödområdesindelningen och att det fortsättningsvis skall vara en uppgift för regeringen att närmare bestämma vilka områden som skall ingå i de nationella stödområdena. Regeringen informerade därvid också riksdagen om processen med EG-kommissionen för att få dess godkännande av stödområden och företagsstöd och om vilka områden regeringen preliminärt bedömde borde ingå i de olika stödområdena (prop. 1999/2000:1 utgiftsområde 19, avsnitt 4).

Sedan dess har riksdagen godkänt regeringens förslag om nationella stödområden för företagsstöd. EG-kommissionen har vidhållit att Sverige endast får ha nationella regionalpolitiska stödområden som omfattar 15,9 procent av landets befolkning och har godkänt det förslag till omfattning av stödområdena A och B som regeringen informerade om. Härtill kommer dock att även delar av Åmåls, Säffle, Avesta och Hofors kommuner ingår i stödområde B.

Regeringens bedömning att EG-kommissionen inte tillräckligt har beaktat de särskilda regionalpolitiska problem, på grund av bl.a. geografiska lägesnackdelar som Sverige har i jämförelse med andra medlemsländer, kvarstår. Regeringen fortsätter därför sitt arbete med att i olika sammanhang försöka få ökad förståelse för dessa.

Under 1998 beslutade EG-kommissionen således om nya riktlinjer för statligt stöd till regionala ändamål. Dessa innebar bl.a. att flertalet stödformer skulle vara anpassade till dessa riktlinjer senast den 1 januari 2000. Regionalt utvecklingsbidrag kan därför numera lämnas till materiella nyinvesteringar i bl.a. byggnader, anläggningar, maskiner, inventarier samt till immateriella investeringar såsom förvärv av patenter och licenser. Därtill kan utvecklingsbidrag lämnas till utbildning, forskning och utveckling, konsulttjänster, kunskapspridning och infor-

mationskampanjer. Landsbygdsstöd, småföretagsstöd och såddfinansiering kvarstår oförändrade.

Nedsatta socialavgifter och transportbidrag, som är generella företagsstöd, har lämnats till företag i regionalpolitiskt prioriterade områden.

Lagen om nedsättning av socialavgifter ändrades från den 1 januari 2000. Tillverkningsindustri, gruvdrift och produktionsvaruinriktad partihandel är inte längre stödberättigade. Stödområdet har utvidgats med ett antal kommuner och församlingar främst i Dalarnas län. Stödformen granskas för närvarande av EG-kommissionen. Tillämpningen av lagen har därför stoppats fr.o.m. den 1 januari 2000, eftersom kommissionen inte godkänt tillämpning efter detta datum.

Transportbidraget har kompenserat företag i regionalpolitiskt prioriterade områden för kostnadsnackdelar till följd av bl.a. transportavstånd, låg befolkningstäthet och bristande infrastruktur. Bidraget har även stimulerat till höjd förädlingsgrad. De av regeringen i proposition Regional tillväxt – för arbetet och välfärd (prop. 1997/98:62, bet. 1997/98:AU11, rskr. 1997/98:204), föreslagna ändringarna i stödformen, senare tillstyrkta av riksdagen, godkändes under 1999 av EG-kommissionen för tillämpning fr.o.m. 2000. Bland annat lämnas transportbidrag numera för godstransporter, till och från bidragsområdet, utförda till sjöss. Transportbidragszon 1 har utgått som bidragsområde, och lägsta bidragsgrundande transportsträcka höjts från 251 till 401 kilometer.

Stiftelsen Norrlandsfonden

Stiftelsen Norrlandsfonden har under 1999 finansierat etablering, utveckling och expansion av näringslivet, främst små och medelstora företag, i Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. Särskild uppmärksamhet har ägnats företag i Norrbottens län och i inlandskommunerna. Norrlandsfonden har erbjudit företag i huvudsak tre former av finansiering: Lån, villkorlån (lån med villkorlig återbetalningsskyldighet) och garantier.

EG:s strukturfonder

EG:s strukturfonder har sedan Sverige blev medlem i den Europeiska unionen kommit att

tillföra stora områden i landet viktiga regionalpolitiska resurser. Det sammanlagda återflödet av medel från EG:s strukturfonder för regionalpolitiskt inriktade åtgärder (dvs. Mål 2, 5b, 6 och vissa gemenskapsinitiativ) beräknas för programperioden 1995–1999 komma att uppgå till ca 5 800 miljoner kronor. Det sammanlagda återflödet för regionalpolitiskt inriktade strukturfondsåtgärder (dvs Mål 1, 2, Interreg III och Leader+), för programperioden 2000–2006, beräknas uppgå till 11 600 miljoner kronor. Strukturfondernas syfte är att motverka de regionala obalanser inom unionen som bl.a. skapandet av den inre marknaden bedöms kunna medföra. Av de regionalpolitiskt inriktade strukturfondsinsatserna får de glest befolkade områdena, s.k. mål 1-områden, mest medel. De inriktas främst på olika projekt för små och medelstora företag, som bl.a. syftar till att stimulera nyföretagande och marknadsföring av företagens varor och tjänster. Många projekt är också inriktade på samverkan mellan företag kring produkt- och processutveckling samt på att öka företagets kompetens inom modern informationsteknik.

Gles- och landsbygdsåtgärder

För att stimulera utvecklingen av gles- och landsbygdsområden har företag beviljats landsbygdsbidrag och stöd till kommersiell service. Andra åtgärder som bidrar till utvecklingen av dessa områden är främst vissa projekt inom den regionala projektverksamheten och i vissa fall regionalt utvecklingsbidrag och småföretagsstöd. Under senare år har vissa länsstyrelser och regionala självstyrelseorgan utarbetat regionala program för landsbygdsutveckling. Dessa program kommer att fortsätta att utvecklas, bl.a. inom ramen för strukturfondsprogrammen och de regionala tillväxtavtalen.

Regeringen har beviljat medel till Folkrorelserådet Hela Sverige ska leva och Skärgårdarnas riksförbund. Syftet med bidragen är att stödja organisationernas arbete som central röst för gles- och landsbygdsområden samt skärgården och deras insatser för att främja utvecklingen av dessa områden.

En viktig fråga för att gles- och landsbygdsområden skall vara attraktiva är tillgången till viss grundläggande service. Regeringen har därför givit Konsumentverket i uppdrag att i samarbete med Glesbygdsverket fortsätta utvecklingsarbetet av en servicedatabas för att möjliggöra bl.a.

löpande kartläggningar av hur tillgången till olika typer av service utvecklas i gles- och landsbygdsområden.

Regeringen har beviljat bidrag till ett projekt som under en treårsperiod bedrivs av Småkom, de små kommunernas samarbetsorgan, i syfte att utveckla nya former för samordnade servicelösningar i olika kommuner.

Förutom de generella regionalpolitiska insatser som genomförs med stöd av EG:s strukturfonder sker även insatser specifikt riktade till gles- och landsbygdsområden. Projekt inom gemenskapsinitiativet Leader har t.ex. utvecklat innovativa åtgärder och genom ett omfattande ideellt arbete i projekten tillgängliggjort resurser för landsbygdsutvecklingsarbetet i stor skala. Även de olika målprogrammen och vissa Interreg-program innehåller insatser för gles- och landsbygdsområden och därmed bidragit till deras utveckling. Eftersom delar av skärgården definieras som gles- och landsbygd kan särskilt nämnas Mål 5b Skärgården och Interreg Skärgården som utgör två särskilda program enbart riktade till skärgårdsområden.

Program för regional näringspolitik och särskilda regionalpolitiska åtgärder

Regeringens särskilda program för regional näringspolitik och särskilda regionalpolitiska åtgärder på 500 miljoner kronor startade 1998 men beslut inom programmet har även fattats under 1999. Beslut har fattats för i stort sett hela beloppet och programmet genomförs för närvarande över hela landet, men med tyngdpunkten i regionalpolitiskt prioriterade områden. Ambitionen har bl.a. varit att programmet skall medverka till att realisera åtgärder som på grund av begränsade medel annars inte kommit till stånd och att det skall innehålla insatser som lämpligen initieras på central nivå.

Regeringen har under 1999 bl.a. beslutat att utveckla distansutbildning baserad på modern informationsteknik i samband med inrättandet av Distansutbildningsmyndigheten i Härnösand, att delfinansiera utbyggnad av Luleå-Kallax flygplats samt om bidrag till projektet "Food from Sweden" som syftar till att öka Sveriges export av jordbruksprodukter.

Utvecklingsprogram för kommuner med särskilda omställningsproblem främst på grund av strukturomvandlingar inom Försvarsmakten

En arbetsgrupp, den s.k. Omställningsgruppen, har under året initierats i syfte att bistå kommuner med särskilda omställningsproblem främst på grund av strukturomvandlingar inom Försvarsmakten. Arbetsgruppen skall bl.a. lämna förslag till åtgärder för att stödja och främja en positiv utveckling av arbetsmarknaden och övergång till nya näringar i Kiruna, Boden, Sollefteå, Härnösands, Faluns, Karlskoga, Gotlands och Hässleholms kommuner, samt till viss del även Karlsborgs kommun. Gruppen deltar även i diskussioner om omvandlingsåtgärder för militära fastigheter samt medverkar vid genomförandet av beslutade företagsetableringar och lokaliseringar av statliga verksamheter. En av gruppens huvuduppgifter är att stärka kommunernas förmåga att arbeta långsiktigt och strategiskt med sin näringslivsutveckling så att befintliga resurser kan tillvaratas effektivare. Den grundläggande fasen i arbetet bör vara klar i samtliga kommuner senast vid kommande årsskifte. Det är viktigt att nya verksamheter som lokaliseras till kommuner kan utvecklas väl och samtidigt stärka näringsliv och arbetsmarknad.

Myndigheternas m.fl. regionalpolitiska arbete

Länsstyrelserna och de regionala självstyrelseorganen har bedrivit omfattande samordningsinsatser. Förutom att inom ramen för den regionala näringspolitiken ta fram de regionala tillväxtavtalen också genom att utveckla och arbeta utifrån länsstrategin vars inriktning bl.a. är tillväxt och sysselsättning. Omfattande samordning har också åstadkommit genom framtagandet av de samlade programdokumenten för EG:s strukturfonder och en rad andra projekt, både inom länen och med aktörer från andra län och andra länder. Särskilt positivt är att näringslivet i ökad omfattning deltagit i samordningsarbetet. Samordningen av insatserna syftar bl.a. till att de regionala aktörerna skall utnyttja tilldelade resurser mer effektivt. Dessa insatser har vidareutvecklat program som styr- och arbetsform på regional nivå. Kopplingen mellan analys och strategier har förbättrats, och förutsätts förbättras ytterligare inom ramen för det fortsatta arbetet med strukturfondsprogrammen och de re-

gionala tillväxtavtalen. I detta arbete förväntas även uppföljnings- och utvärderingsverksamheten förbättras.

NUTEK har under året bl.a. utvecklat metoder för regionala strategier och programarbete. Verket har vidare medverkat till att genomförandet av program inom EG:s strukturfonder sker effektivt genom bl.a. erfarenhetsutbyten och utbildningar för de som administrerar programmen. I syfte att stödja uppbyggnaden och utvecklingen av verksamheten vid lokala och regionala resurscentra för kvinnor har NUTEK ansvarat för Nationellt Resurscentrum för Kvinnor samt beviljat medel till lokala och regionala resurscentra för kvinnor.

En stor del av den regionala projektverksamheten och EG:s strukturfondsprogram har varit inriktade på åtgärder för att förbättra företagsklimatet, den ekonomiska tillväxten och nyföretagandet i framför allt regionalpolitiskt prioriterade områden. Länsstyrelserna och självstyrelseorganen stödjer med sina medel för regional projektverksamhet och medfinansiering av EG:s strukturfondsprogram vitt skilda aktiviteter. Många åtgärder kan ses som ett komplement till åtgärder som bedrivs inom andra politikområden. Utmärkande för projektverksamheterna är det stora antalet deltagande aktörer.

Näringslivsinriktade åtgärder, som t.ex. insatser för att stimulera nyföretagande och företagsförnyelse utgör en stor del av projektverksamheten, men även utredningar (t.ex. om lokala förutsättningar och hinder för utveckling), försöksverksamhet (t.ex. i nätverk, vid teknikcentra och högskolor), kultur- och informationsinsatser (t.ex. turismkampanjer och mässor). Andra projekt har varit inriktade mot att utveckla regionala nätverk och s.k. kluster.

3.5.2 Den nya programperioden åren 2000–2006 för EG:s strukturfonder

Under detta utgiftsområde finns uppfört anslag för regionalfonden. Regionalfonden medfinansierar målen 1 och 2 samt gemenskapsinitiativen Interreg III och Urban. För att få en samlad bild över strukturfonderna i Sverige ges här en översiktlig beskrivning. Ytterligare information lämnas under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad och utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar.

Den nya programperioden för EG:s strukturfonder startar 2000 och pågår t.o.m. 2006. Antalet målområden och gemenskapsinitiativ har minskats.

Tabell 3.2 Strukturfondsmål och gemenskapsinitiativ programperioden 2000–2006

Mål 1	Insatser i områden vars BNP per invånare är mindre än 75 % av gemenskapens genomsnitt och insatser i de mest glesbefolkade områdena samt ett särskilt program för kusten i norra Sverige.
Mål 2	Områden som genomgår ekonomisk och social omställning inom industri- och tjänstesektorn, landsbygdsområden på tillbakagång, stadsområden med problem samt krisdrabbade områden som är beroende av fiske.
Mål 3	Åtgärder för att utveckla arbetsmarknaden och de mänskliga resurserna, särskilt inom ramen för de årliga nationella handlingsplanerna för sysselsättning.
Fiskeriåtgärder utanför mål 1	Strukturåtgärder inom fiskerinäringen vilken bl.a. omfattar yrkesfisket, vattenbruket och bearbetning och saluföring av näringsens produkter.
Interreg III	Gränsregionalt, transnationellt och interregionalt samarbete för att stimulera en harmonisk, balanserad och varaktig utveckling över hela gemenskapens område.
Equal	Samarbete mellan medlemsländerna för att främja nya metoder för att bekämpa all slags diskriminering och ojämlikhet i anknytning till arbetsmarknaden.
Leader+	Insatser för landsbygdens utveckling.
Urban	Ekonomisk och social förnyelse av städer och förorter som befinner sig på tillbakagång genom att främja en hållbar stadsutveckling.

I den följande tabellen redovisas medelsfördelning och finansieringen från de olika strukturfonderna. Sammanlagt under sjuårsperioden får Sverige cirka 19 miljarder kronor inklusive indexering i återflöde från EU. Totalt tillsammans med nationell offentlig medfinansiering och privat finansiering omfattar strukturfondsprogrammen ca 60 miljarder kronor under sjuårsperioden.

Tabell 3.3 Medelsfördelning och finansiering av strukturfonderna

	EG-medel 2000–2006 milj euro	Regionalfonden	Socialfonden	Jordbruksfonden (utvecklingssektionen)	Fiskefonden
Mål 1	748	x	x	x	x
Mål 2	423	x	x		
Mål 3	748		x		
Fiskeriåtgärder utanför mål 1	62				x
Interreg	154	x			
Equal	86		x		
Leader	41			x	
Urban	5	x			
Summa	2 267				

För Sveriges del omfattar det nya mål 1-området det tidigare mål 6-området samt kustområdena i Norrbottens, Västerbottens och Västernorrlands län. De två mål 1-programmen, Norra Norrland och Södra Skogslänen lämnades till EG-kommissionen i november 1999 varefter förhandlingar mellan Sverige och kommissionen genomfördes. Programmen godkändes av EG-kommissionen den 24 maj 2000.

Mål 1-programmen innehåller insatser för näringslivsutveckling, livslångt lärande, landsbygdsutveckling, utveckling av infrastrukturen och särskilda insatser för samerna. Mål 3-åtgärder, landsbygdsinsatser och strukturåtgärder inom fiskerinäringen är en integrerad del av mål 1-programmen. Till programmen skall programkomplement med mer detaljerad information om bl.a. resultatindikatorer bifogas, vilka övervakningskommittéerna skall godkänna. För mål 1 godkändes dessa komplement i juni 2000. Genomförandet kan därefter påbörjas och beslut fattas om enskilda projekt.

Vilka områden som ska omfattas av mål 2 fastställdes av kommissionen i mars 2000. Regeringen gav redan i december 1999 länsstyrelserna i Jönköpings, Örebro och Gävleborgs län samt Glesbygdsverket, avseende programmet för öarna, i uppdrag att utarbeta utvecklingsplaner för respektive mål 2-område. Mål 2-programmen är fyra stycken nämligen Norra som omfattar delar av Västmanlands, Gävleborgs och Dalarnas län, Västra som omfattar delar av Västra Götalands, Örebro, och Värmlands län, Södra som omfattar delar av Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar och Blekinge län samt Öarna som omfattar Gotland och öar med bofast befolkning utan fast landförbindelse. Regeringen överlämnade

utvecklingsplanerna till kommissionen i april 2000 och förhandlingar påbörjades i juni. Beslut från EG-kommissionen väntas under hösten 2000.

Regeringen har i förordningen (1999:1424) om förvaltning av EG:s strukturfonder och i förordningen (1999:1425) om ändring i förordningen (1997:1258) med länsstyrelseinstruktion utsett länsstyrelserna i Jönköpings, Örebro, Gävleborgs, Jämtlands och Norrbottens län att vara förvaltningsmyndigheter för respektive målprogram enligt den definition av uppgiften som anges i artikel 9 n och 34, Rådets förordning (EG) nr 1260/1999 om allmänna bestämmelser för strukturfonderna. Vid förvaltningsmyndigheterna skall det inrättas en strukturfondsdelegation, med representanter för berörda län i respektive målområde, som kommer att fatta beslut om stöd. Strukturfondsdelegationer har utsetts för mål 1. Förvaltningsmyndigheterna har även utsetts till utbetalande myndigheter. Förvaltningsmyndigheten får därmed det fulla ansvaret för genomförandet av programmet. Det ansvar som de centrala verken haft under föregående programperiod avseende de regionala programmen för utbetalning av medel från EG:s strukturfonder, flyttas därmed över till de länsstyrelser som utsetts till förvaltningsmyndigheter. De centrala verken skall dock svara för utbetalningarna avseende föregående programperiod.

För vissa stöd inom jordbruk och fiske inom mål 1 kommer länsstyrelserna samt Fiskeriverket och Jordbruksverket att vara beslutande instans. För insatsområdet för samer kommer Sametinget att vara beslutande instans.

Regeringen kommer även att tillsätta övervakningskommittéer för respektive program med

representanter från centrala, regionala och lokala myndigheter, arbetsmarknadens parter samt vissa andra organisationer. För mål 1 har dessa övervakningskommittéer utsetts.

Beträffande gemenskapsinitiativet Interreg III fick berörda myndigheter i uppdrag i februari 2000 att utarbeta program för Interreg IIIA (gränsregionalt samarbete) avseende regionerna Nordkalotten, Barents, Kvarken-MittSkandia, Skärgården och Sverige-Norge. Till Öresundsregionen utgick inbjudan att inkomma med programförslag i juli. Programmen för Kvarken-MittSkandia, Skärgården och programmet med Norge har överlämnats till EG-kommissionen. Länsstyrelsen i Västerbottens län och Länsstyrelsen i Jämtlands län blir förvaltningsmyndighet och utbetalande myndighet för Kvarken-MittSkandia respektive programmet med Norge. I Skärgårdsprogrammet blir Ålands landskapsstyrelse förvaltningsmyndighet och utbetalande myndighet. Övrig organisation för Interreg IIIA kommer att fastställas senare. Interreg IIIB-programmen (transnationellt samarbete), Nord-sjön, Östersjön och Norra Periferin är under utarbetande och kommer att lämnas till EG-kommissionen i november 2000. Beträffande Interreg IIIC (interregionalt samarbete) förväntas kommissionen att gå ut med närmare riktlinjer för genomförandet och inriktningen under hösten.

Beträffande gemenskapsinitiativet Urban har en inbjudan lämnats till Göteborgs kommun att utarbeta ett förslag till utvecklingsplan. Programmet kommer att lämnas till kommissionen under hösten 2000. Länsstyrelsen i Örebro har utsetts till förvaltningsmyndighet och utbetalande myndighet. Ett beredningssekretariat skall inrättas i Göteborgs kommun.

Beträffande Leader+ har Glesbygdverket utarbetat ett program, vilket lämnats till kommissionen i juni 2000. Jordbruksverket har utsetts till utbetalande myndighet och Glesbygdverket till förvaltningsmyndighet.

Regeringen har i NUTEK:s instruktion angivit att verket inom ramen för EG:s strukturfonder skall svara för samverkan mellan myndigheter och genomförandeorganisationer, för övergripande information, för utbildningsinsatser för myndigheter och organisationer, för utveckling av metoder vad gäller utvärderingar samt för sekretariatsuppgifter åt övervakningskommittéerna i mål 1, 2, vissa Interregprogram och Urban. Dessa uppgifter kommer att övertas av den nya myndigheten för företagsutveckling. Regeringen

ser det som angeläget att en myndighet nämligen, myndigheten för företagsutveckling, får ansvaret att i samråd med övriga berörda myndigheter till regeringen rapportera det övergripande resultatet av de insatser som finansieras med medel från EG:s strukturfonder. I detta ansvar skall även ingå att redovisa vilka ekonomiska konsekvenser det totala utbytet med EG:s strukturfonder får för svenskt vidkommande. Regeringen har beslutat att förvaltningsmyndigheterna inom mål 1, mål 2, Interreg IIIA och Urban skall vara de myndigheter som svarar för utbetalning av stöd från regionalfonden och socialfonden inom dessa program. I mål 1 ska förvaltningsmyndigheterna även vara utbetalande myndigheter för delar av jordbruksfonden. Arbetsmarknadsstyrelsen ska vara den myndighet som svarar för utbetalning av övriga stöd från socialfonden, vilka finansierar mål 3 och Equal. Jordbruksverket ska vara utbetalande myndighet för delar av jordbruksfonden inom mål 1 samt Leader+ och Fiskeriverket för fiskefonden. Utbetalande myndigheter är ännu inte utsedda för de återstående Interreg III-programmen.

3.5.3 Insatser utanför politikområdet av stor betydelse för den regionalpolitiska utvecklingen

Det är inte i första hand åtgärder inom ramen för politikområdet, som är avgörande för den regionalpolitiska utvecklingen och möjligheten att uppfylla de regionalpolitiska målen. Regionalpolitiska hänsynstaganden inom andra politikområden är av större betydelse för den regionalpolitiska utvecklingen. Därför utarbetar regeringen i första hand inom ramen för andra viktiga politikområden lösningar som kännetecknas av ett regionalpolitiskt helhetsperspektiv. Dessa åtgärder ingår inte inom politikområdet Regionalpolitik. I följande avsnitt redovisas således endast de insatser inom andra politikområden som bedöms ha stor betydelse för den regionalpolitiska utvecklingen. För en helhetsbild av insatsernas sammanhang inom deras respektive politikområde hänvisas i texten till aktuella utgiftsområden.

Det statliga bidrags- och utjämningsystemet i kommunsektorn ger kommuner respektive landsting med olika strukturella förutsättningar möjlighet att erbjuda likvärdig service i landets olika delar. Det under 1999 förändrade och uppdaterade systemet kommer att vara föremål för fortsatt översyn (Delegationen för fortsatt ut-

veckling av utjämningsystemet för kommuner och landsting (dir. 1999:57)).

Regeringen har beslutat om en kommundelegation som har till uppgift att bereda ärenden om ekonomiskt stöd till kommuner och landsting med en särskilt svår ekonomisk situation. Stöd kan komma att ges om strukturella faktorer, som exempelvis svag ekonomisk tillväxt i regionen, negativ befolkningsutveckling eller obalanser i åldersstrukturen, gör det svårt för kommunen eller landstinget att uppnå balanskravet. Kommundelegationen avslutade sitt arbete den 1 juli 2000 och har lämnat förslag till överenskommelser med 36 kommuner och 3 landsting.

Dessutom har en bostadsdelegation inrättats för att fördela stöd till kommuner med övermäktiga åtaganden för boendet. Vid utgången av 2000 förväntas att ramöverenskommelser med samtliga berörda kommuner ha träffats. (utg. omr. 25)

I dagens kunskapssamhälle är möjligheten till livslångt lärande en av de mest betydande faktorerna för näringslivets och samhällets utveckling. Den kraftiga utbyggnaden av högskolan har inneburit att varje län numera har minst en högskola och uppbyggnaden av högskolorna fortgår alltjämt genom satsning på ytterligare utbildningsplatser och ökade forskningsresurser. Närheten till en högskola kan stimulera övergångsfrekvensen till högskolestudier i miljöer där studietraditionen och därmed utbildningsnivån är låg. En geografisk spridning av utbildningsresurserna ger fler möjlighet att studera utan att flytta, och ger också en spridning av arbetstillfällena inom högskoleväsendet. Parallellt med utbyggnaden har möjligheten att bedriva forskning stärkts vid högskolorna. Högskolorna i Karlstad, Växjö och Örebro ombildades till universitet 1999 med rätt att ge forskarutbildning och med ökade resurser till forskning. Högskolan i Kalmar och Högskolan i Karlskrona/Ronneby har tilldelats naturvetenskapligt respektive tekniskt vetenskapsområde, och därmed rätt att ge forskarutbildning, samt ökade resurser till forskning.

Den 1 juli 1999 inrättades en ny myndighet på utbildningsområdet, Distansutbildningsmyndigheten (Distum), i Härnösand. Syftet med myndigheten är att främja utvecklingen av distansutbildning på högskole- och folkbildningsområdena som grundas på användning av flexibel informations- och kommunikationsteknik. Myndigheten skall vidare främja ett större användande av distansutbildning inom högskolan och folkbildningen. För 2000 har flera nya pro-

jekt startats på initiativ av Distum. Det största av dessa projekt är det s.k. SAMS-projektet i vilket sex olika universitet och högskolor medverkar, såsom Umeå Universitet, Luleå Tekniska Universitet, Mithögskolan, Karlstads Universitet, Linköpings Universitet och Sveriges Lantbruksuniversitet, liksom flera norrlandskommuner och län. Projektet är framtaget för att erbjuda Norrlands inland ett utbud av kurser som anses strategiskt viktiga för främst stödområde A.

På folkbildningsområdet har Distum tillsammans med Folkbildningsrådet arbetat med utveckling av lärcentra i folkbildningen, forskning kring lärande med IT-stöd, pedagogisk vidareutbildning av Folkbildningsnätet och internationellt erfarenhetsutbyte.

Det finns också andra sätt att tillgodose behovet av högutbildad arbetskraft i regionalpolitiskt prioriterade områden med generellt låg utbildningsnivå. Genom så kallad decentraliserad utbildning bedrivs högskoleutbildningar på plats i en kommun med ett specifikt utbildningsbehov, t.ex. i s.k. lärcentra. Regeringen fattade under sommaren 1999 beslut om ett antal decentraliserade utbildningar i främst Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län med start höstterminen 2000. Utbildningarna är sådana som man på lokal och regional nivå bedömer vara särskilt viktiga för det lokala näringslivets utveckling. Hittills har beslut fattats om totalt 600 högskoleplatser för sådana regionalpolitiskt strategiska utbildningar. (utg. omr. 16)

Insatser inom kommunikationspolitiken är av väsentlig betydelse för den ekonomiska tillväxten i regionalpolitiskt prioriterade områden. Under 1999 påbörjades byggandet av Botniabanan avseende sträckan Örnsköldsvik-Husum. Den nya bansträckningen mellan Ådalen och Umeå skall vara färdigställd 2006. Botniabanan förväntas ge ett ökat resande mellan kuststäderna i regionen och ökade godstransporter till och från företag i Norrland. Det återstår för regeringen att tillåtlighetspröva huvuddelen av Botniabanans dragning enligt miljöbalken.

Som regeringen tidigare beslutat har under 1999 Luleå-Kallax flygplats byggts ut till en internationell fraktflygplats. En fraktflygplats i Luleå bedöms fylla ett internationellt behov och samtidigt vara av stort värde för hela Norrbottens län.

Regeringen har även under 1999 etablerat en ny flygplats i Pajala som erbjuder reguljära flygförbindelser till Luleå. Numera är Pajala en del av det nationella flyglinjenätet. Etableringen av

flygplatsen förbättrar kommunens tillgänglighet till omvärlden på ett avgörande sätt för regionens framtid. Därmed har även Tornedalsregionen utjämnat nackdelarna betydligt när det gäller tillgängligheten till andra regioner.

År 1999 beslutade regeringen om ett nytt statligt stöd till kommunala trafikflygplatser. Stödet gynnar framför allt flygplatser i norra Norrland.

Regeringen har även prioriterat underhållet av grusvägar de senaste åren. Av regionalpolitiska skäl har således besparingarna på grusvägarna proportionellt sett varit mindre än besparingarna generellt inom transportområdet.

Den 1 juli 1999 startade den nya myndigheten Rikstrafiken sin verksamhet. De primära uppgifterna för den nya myndigheten är att verka för utveckling och samordning av den interregionala kollektiva persontrafiken samt svara för statens upphandling av transportpolitiskt motiverad interregional persontrafik, där det saknas förutsättningar för kommersiell drift.

Riksdagen har inom politikområde IT, tele och post beslutat enligt regeringens förslag i propositionen Ett informationssamhälle för alla, att hushåll och företag i alla delar av Sverige inom de närmaste åren skall få tillgång till IT-infrastruktur med hög överföringskapacitet (prop. 1999/2000:86, bet. 1999/2000:TU9, rskr. 1999/2000:256). Detta kommer i viss utsträckning att kunna kompensera för de långa avstånden i landet och därmed även gynna de regionalpolitiskt prioriterade områdena. (utg. omr. 22)

Landsbygdspolitiken bidrar till utvecklingen i gles- och landsbygdsområden. Riksdagen har bemyndigat regeringen att tillämpa ett miljö- och landsbygdsprogram för perioden 2000–2006 enligt rådets förordning (EG) nr 1257/99 om stöd till utveckling av landsbygden av den 17 maj 1999. Programmet, som medfinansieras över EG-budgeten, har godkänts av EG-kommisionen. Landsbygdsprogrammet skall främja en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av jordbruket, livsmedelsproduktionen, skogsbruket och landsbygden. Miljöersättningar och kompensationsbidrag inom programmet omfattar även jordbruket i mål 1 regionerna. (utg. omr. 23)

Kulturpolitiken syftar till att alla skall ha möjlighet att uppleva kultur och ägna sig åt eget skapande oberoende av var de bor. Av vikt är de av staten delfinansierade regionala kulturinstitutionerna. De utgör landets kulturella infrastruktur och är en viktig bas för regionernas kulturliv och för värnandet av kulturarvet. Statens bidrag till

regionala teater-, dans- och musikinstitutioner, länsmusikverksamhet, regional biblioteksverksamhet, regionala museer och länskonstnärer syftar till att möjliggöra en mångsidig verksamhet av hög kvalitet i landets alla regioner. Med sin breda kunskap om samhället, både i ett historiskt och i ett samtidsperspektiv, har de regionala museerna även mycket att tillföra det regionala utvecklingsarbetet. (utg. omr. 17)

Inom miljöpolitiken har regeringen i mars 2000 beslutat om medel till Centrum för kunskap om ekologisk hållbarhet. Centrumet skall stödja glesbygdskommuner, i bl.a. Norrlands inland, i deras arbete med att ta fram lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet. De skall t.ex. genomföra metod- och kompetensutveckling samt skapa lokala nätverk. Dorotea och Pajala kommuner skall fungera som försökskommuner. (utg. omr. 20)

3.6 Resultatbedömning

3.6.1 Resultat

Målen för regionalpolitiken är att den skall skapa förutsättningar för hållbar ekonomisk tillväxt, rättvisa och valfrihet så att likvärdiga levnadsvillkor skapas för medborgarna i hela riket. Målet för utgiftsområde 19 är att verksamheten främst skall underlätta för näringslivet i regionalpolitiskt prioriterade områden att utvecklas så att det bidrar till att uppfylla målen för regionalpolitiken.

Resultatbedömningen av selektiva regionalpolitiska företagsstöd och den regionala projektverksamhet avser beviljade stöd under 1999. Det sker alltså ingen redovisning av utbetalade medel för dessa stödformer och dess effekter 1999 eftersom det i dagsläget inte är möjligt att redovisa detta.

Resultatbedömningen avseende de generella stöden, nedsatta socialavgifter och transportbidrag, avser utbetalda medel 1999.

Resultatbedömningen avseende strukturfundsprojekten redovisas samlat för programperioden 1995–1999 och avser beviljade medel.

I sammanställningen nedan återfinns en förteckning över de åtgärder som redovisas i denna resultatbedömning och som bedrevs under 1999 inom utgiftsområdet. Av sammanställningen framgår även med vilka anslag åtgärden finansieras, beslutande myndighet och vilket geografiskt område åtgärden avser.

Tabell 3.4 Åtgärder som finansieras av anslag inom utgiftsområde 19 under år 1999

Åtgärd	Finansierades av anslag ¹	Beslutsfattare	Geografisk omfattning
Central projektverksamhet	A1	NUTEK och regeringen	Regionalpolitiskt prioriterade områden
Regional projektverksamhet	A1	Länsstyrelserna och självstyrelseorganen	Hela landet med tyngdpunkt på regionalpolitiskt prioriterade områden
Regionalt utvecklingsbidrag	A1	Länsstyrelserna, självstyrelseorganen, NUTEK och regeringen	Stödområde 1 och 2 samt tillfälliga stödområden
Medfinansiering av EG:s strukturfondsprogram	A1	Länsstyrelserna och självstyrelseorganen	Målområde 2, 5b och 6 samt vissa gemenskapsinitiativ
Landsbygdsbidrag	A1	Länsstyrelserna och självstyrelseorganen	Gles- och landsbygd enligt länsstyrelsernas avgränsning
Stöd till kommersiell service	A1	Länsstyrelserna och självstyrelseorganen	Gles- och landsbygd enligt länsstyrelsernas avgränsning
Småföretagsstöd	A1	Länsstyrelserna och självstyrelseorganen	Hela landet
Sysselsättningsbidrag	A1	Länsstyrelserna, självstyrelseorganen, NUTEK och regeringen	Stödområde 1 och 2
Såddfinansiering	A1	Länsstyrelserna och självstyrelseorganen	Hela landet
Landsbygdslån och regionalt utvecklingslån	A2	Länsstyrelserna och NUTEK	Stödområde 1 och 2 samt tillfälliga stödområden
Täckande av förluster på grund av kreditgarantier inom regionalpolitiken ²	A3	Riksgäldskontoret	Gles- och landsbygd
Nedsatta socialavgifter	A4	Riksförsäkringsverket	Stödområde 1 och del av stödområde 2
Transportbidrag	A5	NUTEK	Transportbidragssonerna
Glesbygdverket	A6	Glesbygdverket	
Statens institut för regionalforskning	A7	Statens institut för regionalforskning	
Europeiska regionala utvecklingsfonden, perioden 1995-1999	A8	Beslutsgrupper m.fl.	Målområde 2, 5b och 6 samt vissa gemenskapsinitiativ
Stiftelsen Norrlandsfonden	A9 ³	Stiftelsen Norrlandsfonden	Norrbottnens, Västerbottnens, Jämtlands, Västernorrlands och Gävleborgs län
Program för regional näringspolitik och särskilda regionalpolitiska åtgärder	A1.24 Regionalpolitiska åtgärder	Regeringen	Hela landet med tyngdpunkt på regionalpolitiskt prioriterade områden

¹ Alla nedan angivna anslag, förutom anslaget A1 Regionalpolitiska åtgärder anslagspost 24, avser anslag uppsatta på statsbudgeten för 1999.

² För en resultatredovisning se avsnitt 3.9.3.

³ Stiftelsen Norrlandsfonden tilldelades engångsvis ett kapitaltillskott på 200 mkr. Stiftelsen är för övrigt självfinansierad.

Under 1999 har 200 miljoner kronor utbetalats engångsvis till Stiftelsen Norrlandsfonden. Medlen har använts till att förstärka deras möjligheter att bevilja lån. Norrlandsfondens utlåning under 1999 beräknas delvis finansiera investeringar på sammanlagt ca 565 miljoner kronor hos små och medelstora företag i de län där verksamheten bedrivs.

Driftstöd i form av de generella regionalpolitiska företagsstöden till ett sammanlagt belopp

av ca 700 miljoner kronor har enligt regeringens bedömning bidragit till att upprätthålla sysselsättningen i främst de regionalpolitiskt mest prioriterade regionerna. Transportbidrag har en kompenserande effekt vad gäller företagens kostnader för varutransporter. Nedsatta socialavgifter kompenserar delvis företagen för permanenta merkostnader på grund av det geografiska läget.

Beslut om 1 577 miljoner kronor har beviljats under 1999 i form av selektiva regionalpolitiska företagsstöd, regional projektverksamhet och medfinansiering av strukturfondsprogram. Dessutom har NUTEK (ca 24,5 mkr) och regeringen (ca 16 mkr) beviljat sammanlagt ca 40,5 miljoner kronor i central projektverksamhet. Därutöver har beslut om ca 94 miljoner kronor beviljats inom programmet för regional näringspolitik och särskilda regionalpolitiska åtgärder.

Totalt har således ca 1 710 miljoner kronor beviljats för ovan nämnda selektiva regionalpolitiska företagsstöd och projektverksamhet under 1999.

Nedan redovisas detta mer i detalj.

Beslut under 1999 om totalt ca 930 miljoner kronor genom olika former av selektiva regionalpolitiska företagsstöd (exkl. stöd till kommersiell service och såddfinansiering) i samband med investeringar beräknas enligt NUTEK bidra till drygt 7 200 nya arbetstillfällen inom främst de regionalpolitiskt prioriterade regionerna. Genomsnittlig subvention per arbetstillfälle uppgår till ca 125 000 kr. Investeringar i storleksordningen 3 400 miljoner kronor beräknas delfinansieras med dessa stöd.

Regionalt utvecklingsstöd har under 1999 till ca 90 procent beviljats till små och medelstora företag, dvs. företag med 0–199 anställda. Av de nya arbetstillfällena beräknas 38 procent tillfalla kvinnor. Villkoret för stödet är att minst 40 procent av antalet nya arbetstillfällen skall avse vardera könet vilket innebär att villkoret nästan är uppfyllt.

Vad gäller landsbygdsstöd beräknas i genomsnitt 37 procent av de nya arbetstillfällena tillfalla kvinnor.

Av småföretagsstödet nya arbetstillfällen beräknas ca 30 procent tillfalla kvinnor. Villkoret för stödet är att minst 40 procent av antalet nya arbetstillfällen skall avse vardera könet. Villkoret har därmed inte uppfyllts.

Sysselsättningsbidragets villkor att minst 40 procent av nya arbetstillfällen skall avse vardera könet har under 1999, på grund av statistiska problem, inte varit möjligt att redovisa.

Tabell 3.5 Utbetalda generella regionalpolitiska företagsstöd åren 1997–1999¹

	1997	1998	1999
Utbetalt belopp avseende generella företagsstöd (mkr)	753	773	702

¹ Dvs. nedsatta socialavgifter och transportbidrag.
Källa: NUTEK.

Tabell 3.6 Vissa beviljade selektiva regionalpolitiska företagsstöd åren 1997–1999¹

	1997	1998	1999
Beviljat belopp avseende selektiva företagsstöd (mkr)	1 134	1 060	932
Beräknat antal nya arbetstillfällen (antal)	9 400	9 000	7 200
Genomsnittlig subvention per arbetstillfälle avseende de selektiva företagsstöden (mkr)	0,115	0,100	0,125
Investeringar som beräknas delfinansieras med de selektiva företagsstöden (mkr)	5 000	3 300	3 400

¹ Avses i detta fall regionalt utvecklingsstöd, landsbygdsstöd, småföretagsstöd och sysselsättningsbidrag.
Källa: NUTEK

Tabell 3.7 Beviljade belopp för regional projektverksamhet, medfinansiering av strukturfondsprogram och Program för regional näringspolitik och särskilda regionalpolitiska åtgärder åren 1997–1999

	1997	1998	1999
Beviljat belopp avseende regional projektverksamhet (mkr)	301,3	248,5	267,8
Beviljat belopp avseende medfinansiering av strukturfondsprogram (mkr)	411,7	383,5	346,7
Beviljat belopp inom Program för regional näringspolitik och särskilda regionalpolitiska åtgärder (mkr)	Fanns ej	392	94

Källa: NUTEK

Alla län har möjlighet att medfinansiera strukturfondsprojekt, men endast inom de delar av länen som ingår i de geografiska strukturfondsområdena. Skillnaden mellan regional projektverksamhet och medfinansiering av EG:s strukturfondsprogram är att sistnämnda projekt skall följa riktlinjerna i de samlade programdokumenten (s.k. SPD) och får en del av finansieringen från EU. Den regionala projektverksamhetens inriktning skall däremot utgå från en långsiktig strategi, den s.k. länsstrategin, och kan till skillnad mot de regionalpolitiska strukturfondsprojekten bedrivas inom hela landet. Den regionala projektverksamheten skall inriktas mot ekonomisk tillväxt och inomregional balans.

Under 1999 har ca 268 miljoner kronor beviljats i regional projektverksamhet av länsstyrelserna och de regionala självstyrelseorganen. Det har under slutet av 1999 utvecklats resultatindikatorer som t.ex. förväntade sysselsättnings effekter. För den större delen av året har det såle-

des i princip inte funnits några resultatindikatorer.

En stor del av den regionala projektverksamheten förväntas leda till att förbättra företagsklimatet i stort genom att främja bl.a. företagsförnyelse och nyföretagandet i framför allt regionalpolitiskt prioriterade områden. Projekten förväntas även leda till att utveckla samarbetet mellan näringslivet och t.ex. universiteten och högskolorna.

Under 1999 har ca 347 miljoner kronor beviljats av länsstyrelserna och de regionala självstyrelseorganen i medfinansiering av strukturfondsprogram. Åtgärder som har delfinansierats av dessa medel finns det inga resultatindikatorer för. Medfinansieringen av strukturfondsprojekt utvärderas inte separat utan utvärderingen av strukturfondsprogrammen sker dels samlat efter halva tiden, dels samlat efter programperiodens slut. De förväntade effekterna av strukturfondsprogrammen inkl. medel från anslaget för regionalfonden samt annan offentlig medfinansiering och privata medel samlat för hela programperioden 1995–1999 är bl.a. ca 50 000 nya arbetstillfällen. Flera utvärderingar visar dock att detta är en överskattning av antalet nya arbetstillfällen. De förväntade effekterna går inte att redovisa uppdelat på olika år.

Stöd till kommersiell service har under 1999 beviljats för ca 30 miljoner kronor och har bidragit till att upprätthålla servicenivån i gles- och landsbygd.

Såddfinansiering har under 1999 beviljats för 190 000 kronor till små och medelstora företag. Stödet förväntas ha betydelse för teknikbaserade företag i tidiga utvecklingsfaser.

NUTEK har under 1999 bedrivit central projektverksamhet och fattat beslut om ca 24,5 miljoner kronor. NUTEK har bl.a. beviljat medel till ett IT-projekt i Gnosjö/Vaggeryds-regionen med avsikten att höja IT-kompetensen. Ett annat projekt är det sk. Aluminiumriket som syftar till att öka samverkan mellan företag och underleverantörer inom aluminiumområdet i Kronobergs och Jönköpings län. För att samordna och stödja regionala och lokala resurscentra för kvinnor har NUTEK bedrivit projektet Nationellt resurscentrum för kvinnor (NRC) under året. NUTEK har också beslutat om medel till medfinansiering av projekt vid lokala och regionala resurscentra för kvinnor.

Härutöver har regeringen under 1999 bedrivit central projektverksamhet och fattat beslut om ca 16 miljoner kronor. Bland större projekt kan

nämnas medel till Folkhälsoinstitutet Hela Sverige skall leva och Turistrådet.

Regeringen bedömer att programmet för regional näringspolitik och särskilda regionalpolitiska åtgärder inneburit att resurser mobiliserats för främst projekt av strategisk betydelse för den framtida utvecklingen av näringslivet i regionalpolitiskt prioriterade områden. Beslut under 1998 och 1999 har totalt fattats för 486 miljoner kronor, varav 94 miljoner kronor avser 1999. Det finns inga resultatindikatorer för åtgärder inom programmet. De närmare effekterna av programmet avses att utvärderas när det är slutfört.

En mer detaljerad beskrivning fördelat per län av dels beviljade selektiva regionalpolitiska företagsstöd och projektverksamhet, dels utbetalda medel avseende generella regionalpolitiska företagsstöd ges i nedanstående tabeller.

Tabell 3.8 Beviljat stöd av länsstyrelserna, regionala självstyrelseorgan, NUTEK och regeringen under år 1999 fördelat på län

Län	Regionala utvecklingsstöd (mkr)	Landsbygdsstöd (mkr)	Småföretagsstöd (mkr)	Sysselsättningsbidrag (mkr)	Beräknad sysselsättn. Ökning ¹	Beräknad subvention per arbetstillfälle ² (mkr)	Säddfinansiering (mkr)	Stöd till kommersiell service (mkr)	Regional projektverksamhet och medfinansiering av strukturfondsprojekt (mkr)	Summa (mkr)
Stockholm	0	1,9	0	0	5	0,38	0	0,3	3,6	6,2
Uppsala	0	0	0	0	0	0	0	0,07	3,4	3,5
Södermanland	0	0,2	0	0	0	0	0	0,17	6,7	7,1
Östergötland	4,0	6,8	0,9	0	222	0,05	0	1,1	7,8	20,6
Jönköping	0	0	0,5	0	8	0,06		0,6	17,1	18,2
Kronoberg	0	6,2	0	0	90	0,07	0	0,3	7,9	14,4
Kalmar	0	0	0	0	0	0	0	0	2,0	2,0
Regionförbundet i Kalmar	20,4	10,4	0,8	0	327	0,10	0	1,5	26,3	59,4
Skåne	0	0	0	0	0	0	0	0	0,3	0,3
Regionförbundet i Skåne	0	0,9	0	0	0	0	0	0,7	16,3	17,9
Halland	0	0,8	0	0	13	0,06	0	0,3	6,6	7,7
Västra Götaland	0	0	0	0	0	0	0	0	11,7	11,7
Västra Götalands läns landsting	20,3	16,7	5,0	57,6	1 023	0,10	0,17	1,1	44,5	145,4
Gotland	0	0	0	0	0	0	0	0	2,6	2,6
Gotlands kommun	0	6,6	0,5	0	75	0,09	0	0,2	14,1	21,4
Blekinge	12,3	10,1	4,1	0	306	0,09	0	0,5	22,8	49,8
Örebro	21,4	19,3	4,7	1,0	404	0,11	0	1,9	16,4	64,7
Värmland	43,8	23,7	3,1	9,3	577	0,14	0	2,4	39,0	121,3
Västmanland	8,1	5,6	2,3	2,7	199	0,09	0,02	0,8	14,3	34,0
Dalarna	25,5	27,4	4,1	14,5	606	0,12	0	1,0	32,3	104,8
Gävleborg	35,9	38,7	2,9	0	627	0,12	0	2,0	52,4	131,9
Västernorrland	28,5	48,3	0,3	12,2	471	0,19	0	3,4	89,3	182,0
Jämtland	74,1	37,4	3,4	32,0	918	0,16	0	4,5	57,5	208,9
Västerbotten	33,2	23,2	0	13,4	493	0,14	0	4,2	56,9	130,9
Norrbottnen	74,0	38,2	2,6	30,6	847	0,17	0	3,0	62,7	211,1
Summa	401,5	322,4	35,2	173,3	7 211	0,125	0,19	30,04	614,5	1 577

¹ Avser regionalt utvecklingsstöd, landsbygdsstöd, småföretagsstöd och sysselsättningsbidrag.
Källa: NUTEK

Tabell 3.9 Utbetalt transportbidrag fördelat på län under år 1999

Miljoner kronor

Län	1999
Dalarna	1,0
Värmland	4,2
Gävleborg	5,3
Västernorrland	31,9
Jämtland	45,6
Västerbotten	140,7
Norrbottnen	91,8
Summa	320,5

Källa: NUTEK

Tabell 3.10 Uppskattad bedömning av utbetalda nedsatta socialavgifter på län under år 1999

Miljoner kronor

Län	1999
Värmland	1,9
Dalarna	17,9
Gävleborg	11,5
Västernorrland	19,5
Jämtland	81,7
Västerbotten	48,9
Norrbottnen	132,9
Osäkra län	67,6
Summa	381,9

Anm: För många företag framgår inte av statistiken var den nedsättningsberättigade verksamheten bedrivs. Dessa företag redovisas vid rubriken Osäkra län.
Källa: NUTEK.

Länsstyrelserna och självstyrelseorganen har enligt regeringens bedömning uppfyllt målen för verksamheten. Detta har bl.a. skett genom att länsstyrelserna och självstyrelseorganen bedrivit omfattande samordningsinsatser framför allt genom de regionala tillväxtavtalen och de samlade programdokumenten för EG:s strukturfonder.

Regeringen gör bedömningen att NUTEK har uppfyllt målen för verksamheten. NUTEK har framför allt på ett tillfredsställande sätt bidragit till arbetet med de regionala tillväxtavtalen och att genomförandet av program inom EG:s strukturfonder sker effektivt.

SIR och GBV har enligt regeringens bedömning uppfyllt målen för verksamheterna. Såväl SIR som GBV har stärkt sina roller som expertmyndigheter under året och bidragit till att gles- och landsbygdsfrågor samt regionala frågor uppmärksammas i samhällsdebatten. Bägge myndigheterna har vidare bidragit med relevanta underlag för regionalpolitiska beslut.

Uppföljningar/utvärderingar som gjorts av åtgärder inom utgiftsområdet

Regeringens bedömning avseende måluppfyllelsen beträffande målet för utgiftsområde 19 grundar sig på följande uppföljningar/utvärderingar som gjorts av de regionalpolitiska företagsstöden och projektverksamheten de senaste åren.

Regeringen har givit NUTEK i uppdrag att utvärdera vilka effekter som regionalt utvecklingsstöd, landsbygdsstöd och småföretagsstöd har haft på företagens utveckling beträffande sysselsättning och ekonomisk tillväxt. I rapporten *Analys av resultatmätt (1998)* har NUTEK visat att förväntad sysselsättningsökning i företag som beviljats regionalt utvecklingsstöd, landsbygdsstöd och småföretagsstöd, i mycket stor utsträckning sammanfaller med faktisk sysselsättningsökning på aggregerad nivå. Detta är en viktig slutsats eftersom regeringen i allt väsentligt i resultatinformationen för utgiftsområdet använder sig av måttet förväntad och inte faktisk sysselsättningsökning.

I rapporten *Resultatmätt i stödföretag och i näringslivet (1999)* framgår att sysselsättningen har utvecklats mer positivt i stödföretag än den genomsnittliga utvecklingen i svenskt näringsliv. När det gäller måtten förädlingsvärde och omsättning per anställd är inte bilden lika entydig. I några fall, framför allt i den kunskapsintensiva industrin, har den procentuella förändringen varit lägre i stödföretagen jämfört med den genomsnittliga utvecklingen inom olika sektorer. I andra fall, framför allt i den arbetsintensiva industrin men till viss del även inom arbetsintensiva tjänster, har den procentuella förändringen varit högre i stödföretagen jämfört med den genomsnittliga utvecklingen inom olika sektorer. NUTEK kan dock inte fastslå om de skillnader som framkommer mellan stödföretagen och näringslivet är en effekt av stödet eller inte, bl.a. eftersom en kontrollgrupp (dvs. en jämförelsegrupp av företag som inte har fått stöd) inte har tagits fram.

Under 1999 infördes nya resultatmätt för att i framtiden lättare kunna mäta både tillväxt- och sysselsättningseffekter av det regionala utvecklingsbidraget som beviljas av länsstyrelser, regionala självstyrelseorgan, NUTEK och regeringen.

NUTEK har gjort en utvärdering av landsbygdsstödet (NUTEK:s arbetspapper 1/2000). I utvärderingen studeras förändringen av antal sysselsatta, omsättning, förädlingsvärde och resultat per anställd i företag som fått landsbygdsstöd

under perioden 1995–1998. Dessa företag jämförs med andra företag i stödberättigade kommuner som inte fått stödet. Resultaten visar att de företag som fick landsbygdsstöd har en högre överlevnadsgrad och en mer positiv sysselsättningsutveckling än övriga företag. Relativt många stödföretag återfinns inom den arbetsintensiva industrin och dessa företag har överlag en mer positiv utveckling i alla de mått som studerats jämfört med totalpopulationen. Landsbygdsstödet fungerar enligt NUTEK bra som företagsstöd, bl.a. därför att det är flexibelt och därmed väl lämpat att forma efter lokala och regionala behov.

NUTEK konstaterar utifrån tidigare genomförda utvärderingar (bl.a. Nordlandsforskningsrapporter "Sysselsättningsvekst genom småföretaksutvikling", NUTEK 1995:47, 1997:50 och 1997:82) att verksamheten med bl.a. tillfälligt småföretagsstöd (nuvarande småföretagsstödet) har haft betydande positiva effekter. Företag som fått stöd från programmet har haft en hög bruttosysselsättningstillväxt. Nettosysselsättningstillväxten uppskattas emellertid till omkring 20 procent av bruttosysselsättningstillväxten. Nordlandsforskning understryker också att tillväxt i sysselsättning bara är en av flera effekter som stödet har haft. Företagen har också investerat, utvecklat nya marknader och produkter samt fått ny kompetens.

Regionalpolitiska företagsstöd lämnas enligt en rapport från RRV (RRV 1999:40 Hur fördelas företagsstödet) till investeringar som ändå skulle komma till stånd och skapar därmed merutgifter för staten. Även om RRV konstaterar att det är svårt att bevisa sambandet mellan gjorda investeringar och/eller sysselsättningsökning och beviljat stöd kan självfallet merutgifter uppstå på grund av svårigheter att bedöma vilka investeringar som kommer till stånd. Enligt t.ex. förordning (2000:279) om regionalt utvecklingsbidrag får stöd endast lämnas till investeringar som annars inte hade kommit till stånd. Men eftersom beslutsutrymmet för olika typer av regionalpolitiska företagsstöd inom anslaget 33:1 har krympt torde problemet ha minskat något jämfört med det av RRV studerade året (1997). Regeringen avser att ytterligare förbättra stödhanteringen och kontrollen av beviljade stöd. Enligt RRV förekommer även, i begränsad volym, inom regionalpolitiken en kombination av flera stöd till ett mindre antal företag. Sedan 1997 har emellertid dessa möjligheter minskat t.ex. avseende möjligheten att bevilja regionalt utveck-

lingsbidrag och sysselsättningsbidrag till samma företag. Enligt RRV går stöden i huvudsak till traditionella branscher. Eftersom dessa branscher är rikt representerade i de regionalpolitiskt prioriterade områdena är detta naturligt. Dessutom sker det även inom dessa branscher utveckling och tillväxt. Företagsstöden bidrar, enligt regeringen, framför allt till att öka tillväxten och sysselsättningen i existerande företag. Enligt hittills gjorda undersökningar av vissa företagsstöd så kan konstateras att företag som har beviljats stöd inte har lägre tillväxt än andra företag. Stödets avsikt är inte primärt att öka tillväxten i hela Sverige utan i regionalpolitiskt prioriterade områden.

Enligt Konsumentverket har stöd till kommersiell service bidragit till att bevara butiker som är särskilt viktiga för hushållens dagligvaruförsörjning på landsbygden och i glesbygd.

Länsstyrelsernas och de regionala självstyrelseorganens möjlighet att bevilja såddfinansiering är ny fr.o.m. 1999 och ett mycket litet antal stöd har beviljats. NUTEK:s erfarenheter och utvärderingar av deras verksamhet med såddfinansiering visar att verksamheten leder till goda effekter bl.a. nystart av teknikföretag och nya utvecklingsprojekt i existerande mindre företag. En tidigare studie av IMIT (Institute for Management of Innovation and Technology) visar att den såddfinansiering NUTEK har beviljat är av stor betydelse för teknikbaserade företag i tidiga utvecklingsfaser. Detta torde även gälla det stöd som har lämnats för samma ändamål inom regionalpolitiken.

NUTEK har gjort en utvärdering av innehåll och utfall av länsstyrelsernas regionala projektverksamhet under 1990/91–1997 (Länens projektverksamhet 1990–1997 En utvärderares syn, NUTEK R 1999:9). Utvärderingen visar bl.a. att projekt som beviljats bidrag till stor del genomförts och att måluppfyllelsen för enskilda projekt varit hög. Det kvarstår emellertid osäkerhet om de faktiska effekterna på den regionala utvecklingen.

De projekt som har avslutats inom EG:s strukturfondsprogram för regionalpolitiskt inriktade åtgärder bedöms ha bidragit till att skapa 20 000 nya arbetstillfällen under perioden 1995–1999. På grund av brister i statistiken kan effekter av de regionalpolitiska företagsstöden ingå i dessa arbetstillfällen. Hittills beslutade projekt inom EG:s strukturfonder för regionalpolitiskt inriktade åtgärder beräknas enligt uppgifter som redovisats i ansökningarna om stöd bidra till

uppskattningsvis 50 000 nya arbetstillfällen (dvs inkl. ovan nämnda 20 000 nya arbetstillfällen). Enligt regeringens bedömning, som baseras på ett antal utvärderingsrapporter kan detta vara en viss överskattning.

Strukturfondsprogrammen utvärderas före programstart, efter halva tiden och efter programperiodens slut. I strukturfondsarbetet har utvärderingar blivit en viktig del i genomförandet av programmen. En mer sammanfattande bedömning av strukturfondsprogrammets effekter lämnas i en slutlig programutvärdering som kommer att redovisas efter programperiodens slut.

För mål 5b-programmen och Leader II har slututvärderingen startat och en delrapport lämnades i maj 2000 vilken främst inriktas på sättet att genomföra programmen. För 5b-programmen konstateras att det främst är etablerade organisationer på regional nivå som har drivit projekten. De horisontella målen om jämställdhet och miljö har varit dåligt förankrade och detta bör utvecklas under den nya programperioden.

För Leader II-programmen konstateras att de har goda förutsättningar att utveckla nya arbetsformer, partnerskap, lokal mobilisering, underifrånperspektiv och ett stort ideellt engagemang. Resultaten är dock ännu svåra att mäta eftersom programmen befinner sig i en genomförandefas.

Inom vissa av strukturfondsprogrammen har några tematiska utvärderingar gjorts. I mål 6-programmet har studien Utvärdering av mål 6-programmets sysselsättningseffekter genomförts. Den visar att projekten har hög måluppfyllelse avseende antal arbetstillfällen. Det finns dock risk för en överskattning av effekterna eftersom det redovisas även arbetstillfällen som skapats genom andra medel än strukturfondsmedlen.

I mål 2-programmen har en tematisk utvärdering gjorts om nätverk och samverkansprojekt. I utvärderingen framkommer att projekt inom mål 2 har varit ett viktigt incitament för företagen att arbeta i nätverk. Företagen framhåller att det är möjligheten till att utveckla affärer och produkter som är den viktigaste faktorn för att delta i olika projekt.

Statens institut för regionalforskning (SIR) utvärderade 1999 på regeringens uppdrag vilka tillväxt- och sysselsättningseffekter stödformen nedsatta socialavgifter har på stödberättigade företag (Nedsatta socialavgifter och stödberättigade företag, SIR 1999). SIR utvärderade också om det på ett tydligt sätt kan beläggas att stödfor-

men har en högre effektivitet än andra stödformer riktade till stödberättigade företag. SIR konstaterade bl.a. att hälften av alla företag som fått nedsatta socialavgifter har haft ökad lönsamhet, samt att tjänsteföretag anger en mera positiv utveckling än industriföretag och även tillmåter nedsättningen större betydelse. Både industri- och tjänsteföretag menar att nedsättningen bidrar till en positiv företagsutveckling, och således inte verkar konserverande i strukturomvandlingshänseende. Hälften av de företag som lokaliserats till stödområdet efter det att nedsättningen infördes anger att nedsättningen var av stor eller avgörande betydelse för val av lokaliseringsort. Företagen framhåller även nedsatta socialavgifter som något positivt i jämförelse med andra stödformer, och vid fritt val av stödformer framstår, enligt SIR, nedsatta socialavgifter som den av företagen oftast önskade stödformen. SIR:s slutsats av utvärderingen är att stödformen nedsatta socialavgifter är minst lika effektiv som övriga regionalpolitiska stödformer. Detta gäller framför allt tjänsteföretagen.

Utredningen Konkurrensneutralt transportbidrag (SOU 1997:94) visar att dagens transportbidrag har en kompenserande effekt vad gäller företagets kostnader för varutransporter. Bidraget har en tydlig koppling till ett för företagen konkret problem. Dessutom har transportbidraget en hög legitimitet bland företagen eftersom det är ett generellt stöd som inte upplevs styrande för företagets verksamhet. Konstruktionen av transportbidraget gynnar tillverkande företag och huvuddelen av transportbidraget går till större företag.

Ekonomiskt resultat

De resultat som regeringen redovisar i denna budgetproposition avseende åtgärder som finansierats av medel inom utgiftsområdet avser beträffande de selektiva företagsstöden och den regionala projektverksamheten inte en redovisning av resultaten på grund av utgifter 1999. Istället redovisas de förväntade resultaten i framtiden på grund av beslut som fattats 1999. I dagsläget finns det nämligen bl.a. inget redovisningssystem som är uppbyggt enligt principen utgifter ett visst år och resultat. I resultatredovisningen avseende strukturfondsprojekten och de generella företagsstöden redovisas däremot utgifterna relaterade till uppnådda effekter.

Utgifterna inom utgiftsområde 19 under 1999 uppgick totalt till ca 3 720 miljoner kronor. De verksamhetsresultat som förväntas uppnås och som har finansierats av medel inom utgiftsområde 19 redovisas således till största delen inte i förhållande till utgifterna 1999.

Resursåtgången har ökat med ca 283 miljoner kronor jämfört med 1998 års utgifter, som uppgick till ca 3 437 miljoner kronor. Det beror främst på att utbetalningarna från anslaget A8 Europeiska regionala utvecklingsfonden ökade med ca 320 miljoner kronor och att det gjordes en engångsutbetalning på 200 miljoner kronor från anslaget A9 Kapitaltillskott till stiftelsen Norrlandsfonden. Det beror även på att utgifterna beträffande anslagna medel inom olika anslag för regionalpolitiska åtgärder (dvs. anslaget A1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder från 1999, äldreanslaget A1 Regionalpolitiska åtgärder från 1998 samt de under tionde huvudtiteln upptagna äldreanslagen C1 Lokaliseringsbidrag m.m. och C2 Regionala utvecklingsinsatser m.m. från budgetåret 1995/96) minskade från ca 1 811 miljoner kronor 1998 till ca 1 630 miljoner kronor 1999.

Under 1999 har av anslagssparandet på ca 1 703 miljoner kronor från 1998 på anslaget A1 Regionalpolitiska åtgärder ca 738 miljoner kronor tagits i anspråk. Vidare har av anslagssparandet på totalt ca 818 miljoner kronor från 1998 på äldreanslagen C1 Lokaliseringsbidrag m.m. och C2 Regionala utvecklingsinsatser m.m. ca 265 miljoner kronor tagits i anspråk. Samtidigt har dock ett anslagssparande på ca 323 miljoner kronor från 1999 på anslaget A1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder byggts upp. Av detta anslagssparande har regeringen genom beslut dragit in ca 117 miljoner kronor. Återstående anslagssparande beräknas tas i anspråk under 2000.

Utgifterna för de generella företagsstöden 1999 uppgick till ca 702 miljoner kronor. Dessa stöd bedöms enligt regeringen bl.a. ha bidragit till att upprätthålla sysselsättningen i regionalpolitiskt prioriterade områden.

Utgifterna för de regionalpolitiskt inriktade strukturfondsprojekten under perioden 1995–1999 uppgår till ca 3 350 miljoner kronor från EG:s strukturfonder. I dessa utgifter inräknas utgifter om ca 1 990 miljoner kronor från anslaget A8 Europeiska regional utvecklingsfonden. Effekten av dessa insatser bedöms vara ca 20 000 nya arbetstillfällen i de avslutade projekten avseende perioden 1995–1999. Insatserna beräknas

även bl.a. medverkat till att ha skapat ca 5 000 nya företag.

3.6.2 Analys och slutsatser

Målen för regionalpolitiken är att den skall skapa förutsättningar för hållbar ekonomisk tillväxt, rättvisa och valfrihet så att likvärdiga levnadsvillkor skapas för medborgarna i hela riket. Målet för utgiftsområde 19 är att verksamheten främst skall underlätta för näringslivet i regionalpolitiskt prioriterade områden att utvecklas så att det bidrar till att uppfylla målen för regionalpolitiken. För att nå målen måste åtgärder vidtas inom många olika politikområden.

Regeringen bedömer att dessa mål, i den mån de i realiteten är uppföljningsbara, har blivit uppfyllda.

Som regeringen senast framhöll i 2000 års ekonomiska vårproposition (prop. 1999/200:100) har den svenska regionalpolitiken framgångsrikt medverkat till att bevara den i jämförelse med andra länder viktiga tradition av solidaritet och sammanhållning som hittills har präglat det svenska samhället. Det är viktigt att denna tradition inte bryts. Regionalpolitiken står nu åter, liksom när den infördes under 1960-talet, inför stora utmaningar vilket bl.a. den negativa befolkningsutvecklingen de senaste åren i de regionalpolitiskt prioriterade områdena och den fortsatt ojämna fördelningen av arbetslösheten över landet visar. Vad beträffar sysselsättnings- och arbetslöshetsutvecklingen är det fortfarande stora problem i framför allt skogs länen.

Regeringen bedömer att den långsiktiga regionalpolitiska problembilden är förhållandevis oförändrad. Detta innebär att det är samma områden som under lång tid haft den mest ogynnsamma utvecklingen. För att dessa regioner skall kunna få en bättre utveckling fordras att de får möjligheter att ta till vara sina egna resurser fullt ut. Därför är det fortfarande betydelsefullt att bl.a. regionalpolitiska insatser, både tillväxtfrämjande och välfärdsskapande, riktas till de regionalpolitiskt prioriterade områdena.

Inom utgiftsområdet har insatserna främst varit inriktade mot att skapa förutsättningar för hållbar ekonomisk tillväxt genom att underlätta för näringslivet i regionalpolitiskt prioriterade områden att utvecklas. Syftet är således främst att det skall ske en hållbar ekonomisk tillväxt i de regionalpolitiskt prioriterade områdena.

Genom olika typer av selektiva företagsstöd och projektverksamhet, bl.a. medfinansiering av strukturfondsprogrammen gör regeringen bedömningen att verksamheten bidragit till att utveckla framför allt näringslivet i regionalpolitiskt prioriterade områden. Bedömningen grundar sig bl.a. på den uppföljning som NUTEK gör av företagsstöden och projektverksamheten samt den uppföljning som hittills har gjorts av projekt inom EG:s strukturfonder för regionalpolitiskt inriktade åtgärder. Bedömningen av insatserna inom den regionala projektverksamheten försvåras av att det i princip inte funnits några resultatindikatorer. Detta kommer dock troligtvis bli ett mindre problem i framtiden bl.a. eftersom en stor del av den regionala projektverksamheten kommer att ingå som en del av strukturfondsprogrammen och inom de regionala tillväxtavtalen till vilka resultatindikatorer kommer att finnas. En stor del av den regionala projektverksamheten förväntas leda till att förbättra företagsklimatet i stort och leda till att utveckla samarbetet mellan näringslivet och t.ex. universitetet och högskolorna.

Enligt hittills gjorda utredningar av vissa företagsstöd (regionalt utvecklingsstöd, landsbygdsstöd och småföretagsstöd) kan regeringen konstatera att företag som har beviljats stöd inte har lägre tillväxt än andra företag. Företagsstöden bedöms även i många fall bidra till att tidigarelägga betydelsefulla investeringar och nyanställningar inom näringslivet. Ytterligare analyser behövs dock för att på ett tillfredsställande sätt klarlägga vilka effekterna av företagsstöden och den regionala projektverksamheten är.

Regeringen konstaterar att villkoret att minst 40 procent av antalet nya arbetstillfällen skall avse vardera könet nästan har uppfyllts för regionalt utvecklingsstöd. Däremot är inte villkoret uppfyllt avseende småföretagsstöd. Detta kan bl.a. bero på branschmässiga skillnader mellan de företag som får småföretagsstöd jämfört med företag som får andra regionalpolitiska stöd. Att öka antalet kvinnor i traditionellt mansdominerade branscher, men också antalet män i kvinnodominerade branscher är ett av målen i regeringens jämställdhetspolitik.

De generella stöden, nedsatta socialavgifter och transportbidrag, bedömer regeringen ha bidragit till att på olika sätt kompensera företagen i de regionalpolitiskt prioriterade områdena för bl.a. långa transporter och permanenta merkostnader på grund av det geografiska läget. Därmed

förväntas sysselsättningen upprätthållas i dessa företag.

På grund av bl.a. långa avstånd, låg befolkningstäthet och liten hemmamarknad kan det enligt regeringen uppstå ett underutbud av finansieringskapital i vid bemärkelse i de regionalpolitiskt prioriterade områdena. Ett problem som uppstått de senaste åren är att långivarna, framför allt bankerna, har blivit allt mer restriktiva med sin utlåning. Men det finns även ett underutbud av kapital till små och medelstora företag i de regionalpolitiskt prioriterade områdena. Underutbudet täcks bl.a. av Norrlandsfondens låneverksamhet och till viss del även av de regionalpolitiska företagsstöden.

Medel inom utgiftsområdet har även bidragit till att stimulera utvecklingen av gles- och landsbygden. Både kommersiell och samhälllig service har med hjälp av regionalpolitiska åtgärder, såsom stöd till kommersiell service, utvecklats. Även andra projekt med syfte att utveckla servicelösningar har finansierats med medel från politikområdet. Genom dessa insatser har i många fall samlokaliserade servicelösningar uppkommit anpassade efter lokala förutsättningar ofta drivna av lokala entreprenörer. Åtgärderna har enligt regeringen bidragit till att upprätthålla och i vissa fall även utveckla den tillgängliga servicen.

De regionalpolitiska medlen inom utgiftsområdet kan, på grund av dess lilla omfattning, endast marginellt påverka utvecklingen i de regionalpolitiskt prioriterade områdena. De statliga och privata insatserna enligt ovan i strukturfondsprogrammen är ett viktigt exempel på att ytterligare resurser från andra, t.ex. myndigheter, kommuner och det privata näringslivet, skjuts till. Åtgärder som finansieras av medel inom utgiftsområdet fungerar ofta som en katalysator som medför att ytterligare åtgärder kommer till stånd som påverkar den regionala utvecklingen positivt. Åtgärder som finansieras inom utgiftsområdet bedöms därför medverka till att få igång processer och investeringar som troligtvis inte annars hade kommit till stånd.

De geografiskt avgränsade strukturfondsprogrammen 2, 5b och 6 omfattar totalt 19 058 miljoner kronor under perioden 1995–1999 inklusive EU, statlig, kommunal och privat finansiering dvs. ca 3 800 miljoner kronor per år. Detta gör att resurstillgången har varit större än de medel som ingår inom utgiftsområde 19. Även investeringar till följd av företagsstöden måste till den största delen finansieras av företagen själva eller t.ex. via bank. Regeringen bedömer att målen in-

om strukturfondsprogrammen mot bakgrund av tillgängliga utvärderingsrapporter är på väg att uppfyllas.

Två viktiga principer för strukturfondsarbetet är som tidigare nämnts programmering och partnerskap. Regeringen bedömer att arbetet med EG:s strukturfonder har positiva effekter. Programformen utgör ett genomtänkt sätt att utifrån en analys av en regions svaga och starka sidor formulera en strategi för att styra resurser till rätt sorts insatser. Regeringen bedömer vidare att arbetssättet med strukturfonderna liksom de regionala tillväxtavtalen inom den regionala näringspolitiken har många fördelar genom bl.a. arbetet i partnerskap där många aktörer blir involverade. Strukturfondsprogrammen skall utvärderas efter halva tiden och efter programperiodens slut. De oberoende utvärderingarna ger ökade möjligheter till en bred diskussion i partnerskapet om regionens utveckling. Dessa arbeten kommer enligt regeringen att leda till ett nytänkande och en effektivare regionalpolitik.

Flera utvärderingar har genomförts av olika åtgärder inom utgiftsområdet. Fortfarande saknas dock en utvärdering som tar ett helhetsgrepp om hela utgiftsområdets olika åtgärder. Den regionalpolitiska kommitténs arbete förväntas täcka denna brist.

Regeringen bedömer att ett fortsatt utvecklingsarbete kommer att underlätta den framtida resultatbedömningen av de regionalpolitiska insatserna. Den nya myndigheten för analys, omvärldsbevakning och utvärderingar som bildas den 1 januari 2001 förväntas bidra till detta arbete.

Den parlamentariska kommitténs arbete, förslag och slutsatser som skall lämnas in under hösten 2000, kommer vidare säkerligen att vara ett viktigt beslutsunderlag vid utformningen av den framtida regionalpolitiken. Den skall bl.a. bedöma resultatet av olika regionalpolitiska åtgärder t.ex. företagsstöd och lämna principiella förslag till eventuella förändringar av insatsernas inriktning.

3.7 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionsverket (RRV) har lämnat en revisionsrapport om NUTEK:s rutiner för hantering av stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden. RRV menar att strukturfondsarbetet inte är prioriterat inom NUTEK. Ansvarsför-

delningen mellan NUTEK och beslutsgruppssekretariaten har varit otydlig, men med förordningen (1998:579) har det förtydligats. NUTEK borde använt föreskriftsrätten i större utsträckning. RRV anser att de s.k. 5 %-kontrollerna är försenade och att det finns en risk att kontrollerna inte hinner avslutas i tid. Sverige skulle därmed riskera att förlora återflöde från EU. NUTEK har inte lämnat klara riktlinjer så att EG:s statsstödsregler följs.

Regeringen bedömer att NUTEK i hög grad prioriterar strukturfondsarbetet genom de olika insatser som genomförs. Genomförandet av strukturfondsperioden 1995–1999 går mot sitt slut och de initiala administrativa problem som fanns har NUTEK varit starkt bidragande till att överbrygga. Regeringen vill också uppmärksamma verket om vikten av att genomföra kontroller på plats, s.k. 5 %-kontroll hos stödmottagarna som ska ligga till grund för en finansiell avslutning av programmen. Regeringen anser att det är viktigt att säkerställa ett högt återflöde av strukturfondsmedel. Det är också betydelsefullt att fullfölja det arbete om statsstödsreglerna som NUTEK startat.

3.8 EG:s strukturfonder perioden 1995–1999

Sverige omfattas sedan 1995 av EG:s gemensamma regional- och strukturpolitik. Det innebär att Sverige för perioden 1995–1999 tillförs sammanlagt 1,42 miljarder euro eller ca 12 miljarder kronor från EG:s strukturfonder. Dessa medel skall användas för regionalpolitiska åtgärder i vissa regioner inom målen 2, 5b och 6, för arbetsmarknadspolitiska åtgärder inom målen 3 och 4, för vissa åtgärder i jordbruks- och fiskerisektorerna inom mål 5a samt för gemenskapsinitiativen och för pilotprojekt. En redogörelse för respektive fond lämnas också under dels anslaget 33:7 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 1995–1999 inom utgiftsområde 19, dels under socialfondens anslag inom utgiftsområde 13, dels under anslagen avseende jordbruks- och fiskefonderna inom utgiftsområde 23.

Tabell 3.11 Tilldelade medel från strukturfonderna, medel in-tecknade genom beslut och utbetalade medel per målområde och gemenskapsinitiativ

Målområde och Gemenskapsinitiativ	Medel (ram) från strukturfonderna 1995–1999 (mkr)	Beslutade medel t.o.m. april 2000 (% av ram)	Utbet. Medel t.o.m. april 2000 (% av ram)
Mål 2	1 431	100	61
Mål 5b	1 299	99	57
Mål 6	2 641	98	66
Mål 3	3 165	115	94
Mål 4	1 595	103	79
Mål 5a jordbruk	963	100	87
Mål 5a fiske	363	97	68
Interreg II a	346	98	44
Övriga gemenskap-sinitiativ	718	104	56
Totalt	12 521	103	74

Anm: Omräkningskurs från euro – 8,50 kronor.

Källa: NUTEK.

Av tabellen framgår att t.o.m. april 2000 hade hela strukturfondsramen in-tecknats genom beslut om stöd till olika projekt. År 1999 var det sista året som beslut till projekt kunde tas. Den nationella offentliga medfinansieringen för beslutade projekt uppgår till ca 17,1 miljarder kronor för programperioden. EG-finansieringen uppgår till ca 12 miljarder kronor. Besluten beräknas medföra privat finansiering med ca 6,1 miljarder kronor. Totalt beräknas besluten således medföra åtgärder för ca 35 miljarder kronor.

Den nationella offentliga medfinansieringen för de geografiskt avgränsade målen 2, 5b och 6 exklusive socialfonden har till 25 procent bestått av länsstyrelsernas och de regionala självstyrelseorganens regionalpolitiska anslag, 28 procent från kommuner, 7 procent från landsting och 40 procent från övriga statliga anslag.

Nivån på utbetalningarna är lägre än det som beslutats, eftersom medel till projekten endast kan utbetalas efter redovisning av upparbetade kostnader. T.o.m. april 2000 hade 9,1 miljarder kronor betalats ut från strukturfonderna till de enskilda projekten, vilket motsvarar 74 procent (51 procent i april 1999) av medlen för hela programperioden. Störst andel har betalats ut till projekt inom de horisontella målen 3 och 5a. Prognosen är att ca 90 procent av strukturfondsmedlen skall vara utbetalade vid årets slut. Resterande strukturfondsmedel kommer att betalas ut under 2001.

Regeringen bedömer att genomförandet, efter vissa initiala problem, av de geografiskt avgränsade strukturfondsprogrammen – målen 2, 5b och 6 samt vissa av gemenskapsinitiativen har utvecklats väl. I dessa program har i princip samtliga medel in-tecknats. En stor del av utbetalningarna har dock skjutits upp till slutet av programperioden och även de följande åren. Regeringen anser att det är mycket viktigt att både regionala och centrala myndigheter noga följer utvecklingen.

3.9 Budgetförslag

3.9.1 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder

Tabell 3.12 Anslagsutveckling

Tusental kronor

1999	Utfall	627 456	Anslags-sparande	322 544
2000	Anslag	1 228 850 ¹	Utgifts-prognos	1 120 000
2001	Förslag	1 675 350		
2002	Beräknat	1 671 950		
2003	Beräknat	1 571 950		

¹ Inklusivt beslut till följd av förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2000 i samband med den ekonomiska vårpropositionen.

Anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder disponeras av länsstyrelserna, den nya myndigheten för företagsutveckling och regeringen.

Anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder inrättades 1999. Till anslaget kopplades ett bemyndigande.

Beslut om bidrag till de ändamål som anslaget omfattar fattades tidigare mot äldreanslagen C1 Lokaliseringsbidrag m.m. (t.o.m. 1999) och C2 Regionala utvecklingsinsatser m.m. (t.o.m. 1998) från budgetåret 1995/96. Anslaget A11 Regionalpolitiska insatser, från 2000, inrättades för att täcka utgifter på grund av beslut som fattats mot dessa äldreanslag.

Beslut fattas även mot äldreanslaget A1 Regionalpolitiska åtgärder från budgetåret 1998.

Tabell 3.13 Anslag för regionalpolitiska åtgärder

Miljoner kronor

Anslag	Utfall 1999	Anslags-sparande reservationer/ 1999	Anslag 2000	Utgifts-prognos 2000
A1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder	627,5	322,5	1 228,9	1 120
A1 Regionalpolitiska åtgärder	737,8	965,4	0	500
A11 Regionalpolitiska insatser ¹	264,6 ²	0	300	140
Summa	1 629,9	1 287,9	1 528,9	1 760

¹ Täcker utgifter mot de tidigare äldreanslagen C1 Lokaliseringsbidrag m.m. och C2 Regionala utvecklingsinsatser m.m. från budgetåret 1995/96.

² Sammanlagt totalt utfall mot tidigare äldreanslagen C1 Lokaliseringsbidrag m.m. och C2 Regionala utvecklingsinsatser m.m. från budgetåret 1995/96.

Det totala utfallet för 1999 uppgick till ca 1 630 miljoner kronor, vilket inkluderar utfallet för

äldreanslagen A1 Regionalpolitiska åtgärder, C1 Lokaliseringsbidrag m.m. och C2 Regionala utvecklingsinsatser m.m.

Anslagssparande och reservationer vid utgången av 1999 uppgick totalt till ca 1 288 miljoner kronor, vilket även det inkluderar ovan nämnda äldreanslag. Av detta har ett anslagssparande på ca 322 miljoner kronor från 1999 på anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder byggts upp. Av detta anslagssparande har regeringen genom beslut dragit in ca 117 miljoner kronor.

Anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder uppgår till ca 1 229 miljoner kronor för budgetåret 2000. Utgiftsprognosen för 2000 uppgår totalt till 1 760 miljoner kronor, vilket inkluderar anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder, A11 Regionalpolitiska insatser samt äldreanslaget A1 Regionalpolitiska åtgärder. En anledning till att utgiftsprognosen inte är högre är att de åtaganden som staten gjort gentemot stödmottagare i många fall sträcker sig över ett flertal år. Utbetalning av medel till ett projekt sker i många fall flera år efter att beslutet fattats.

Riksdagen godkände hösten 1997 att regeringen får använda högst 500 miljoner kronor av äldreanslaget A1 Regionalpolitiska åtgärder för att genomföra ett program för regional näringspolitik och särskilda regionalpolitiska åtgärder.

Inga nya lån till privata regionala investmentbolag har beviljats eller utbetalats under 1999. Utestående sådana lån uppgick till ca 4 miljoner kronor per den 31 december 1999.

Regeringens överväganden

Bemyndiganden om ekonomiska förpliktelser

Riksdagen har bemyndigat regeringen att under 2000 låta staten ta på sig ekonomiska förpliktelser i samband med regionalpolitiska åtgärder som innebär utgifter om högst 2 588 miljoner kronor under åren 2001–2008 (prop. 1999/2000:100, bet. 1999/2000:FiU27, rskr.1999/2000:262).

Åtaganden som är gjorda med stöd av bemyndiganden 1997–2000 kommer att ianspråkta utrymme under den bemyndiganderam för 2002–2008 som föreslås i detta avsnitt.

Syftet med bemyndigandesystemet är bl.a. att förbättra förutsättningarna för att långsiktigt kunna planera användningen av regionalpolitiska

medel, att kunna utnyttja anslaget på ett effektivare sätt, att undvika stora anslagssparanden samt att förbättra uppföljningen och prognoserna av medlen.

Åtaganden gjorda med stöd av medel anslagna under äldreanslaget A1 Regionalpolitiska åtgärder skall täckas av anslagssparande. Åtaganden gjorda före 2000 med stöd av äldreanslagen C1 Lokaliseringsbidrag m.m. och C2 Regionala utvecklingsinsatser m.m. från budgetåret 1995/96 skall fr.o.m. 2000 täckas av anslaget A11 Regionalpolitiska insatser.

Regeringen gav i december 1999 Ekonomistyrningsverket (ESV) bl.a. i uppdrag att se över om den nuvarande bemyndiganderamen inom anslaget A1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder är väl avpassad till de anslagna medlen, med särskilt beaktande av de olika stödets utformning och syften. För att undvika snedvridning mellan långsiktiga och kortsiktiga åtaganden behöver en lämplig balans finnas mellan anslagets respektive bemyndigandets storlek. Riksdagen fattade i och med 2000 års ekonomiska vårproposition beslut om att öka bemyndiganderamen för 2000 till 2 588 miljoner kronor.

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2001 ingå ekonomiska förpliktelser som innebär utgifter på högst 3 000 miljoner kronor under åren 2002–2008.

Tabell 3.14 Bemyndiganden om ekonomiska förpliktelser

Miljoner kronor

	1999 utfall	2000 prognos	2001 beräknat	2002–2008 beräknat
Utestående förpliktelser vid årets början	402	1 371	2 021	–
Nya förpliktelser	1 596	1 770	2 529	–
Infriade förpliktelser*	-627	-1 120	-1 550	-3 000
Utestående förpliktelser vid årets slut	1 371	2 021	3 000	–
Erhållen/föreslagen bemyndiganderam	1 688	2 588	3 000	–

* Utgiftsutfall till följd av ingångna förpliktelser.

Anslaget ändamål

Regeringen föreslår att medel från detta anslag fortsättningsvis anvisas till följande ändamål:

- regionala utvecklingsbidrag,
- lån till privata regionala investmentbolag,
- landsbygdsbidrag,
- stöd till kommersiell service,
- småföretagsstöd,
- sysselsättningsbidrag,
- såddfinansiering,
- regional och central projektverksamhet,
- medfinansiering av strukturfondsprogram,
- viss administration, uppföljning och utvärdering av det regionalpolitiska företagsstödet m.m., samt
- viss central utvecklingsverksamhet m.m.

Åtgärderna kan bl.a. rikta sig till privata, kooperativa och statliga företag samt i vissa fall affärsverk, uppdragsmyndigheter, ideella organisationer och kommuner.

Medel inom anslaget får, inom ramen för ovan nämnda ändamål, användas för medfinansiering av åtgärder inom regionala tillväxtavtal.

Sverige får ett ökat återflöde från EG:s strukturfonder under programperioden åren 2000–2006, vilket innebär att medfinansiering av strukturfondsprojekt kan väntas ta i anspråk en stor del av detta anslag.

Huvuddelen av anslaget beräknas komma att användas av länsstyrelserna respektive de regionala självstyrelseorganen för olika former av företagsstöd, medfinansiering av strukturfondsprogram samt projekt inom regionala tillväxtavtal.

Regeringen har tidigare inom detta anslag använt medel till ändamålet vissa utgifter för genomförande av strukturfondsprogram m.m. Finansieringen av administration av EG:s strukturfondsprogram vid länsstyrelser och regionala självstyrelseorgan föreslås fr.o.m. 2001 ske från anslagen 32:1 Länsstyrelserna m.m. och 32:2 Regionala självstyrelseorgan inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande. 41 miljoner kronor föreslås omföras från anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder.

Försöksverksamhet med ändrad regional ansvarsfördelning

Med anledning av riksdagens beslut om försöksverksamhet med ändrad regional ansvarsfördelning har Regionförbundet i Kalmar län, Gotlands kommun och Regionförbundet i Skåne län fr.o.m. budgetåret 1998 bl.a. övertagit ansvaret för att utarbeta regionala utvecklingsstrategier och hanteringen av huvuddelen av de regionalpolitiska åtgärdsmedel som berörda länsstyrelser disponerar i nuvarande system (prop. 1996/97:36, bet. 1996/97:KU4, rskr. 1996/97:77).

Vidare har självstyrelseorganet i Västra Götalands län fr.o.m. den 1 januari 1999 bl.a. tagit över ansvaret för att utarbeta regionala utvecklingsstrategier och huvuddelen av de regionalpolitiska åtgärdsmedel som länsstyrelsen i Västra Götalands län tidigare disponerat.

Fr.o.m. den 1 januari 1999 utgör de nybildade Skåne läns landsting och Västra Götalands läns landsting självstyrelseorgan i respektive län (prop. 1996/97:108, bet. 1996/97:BoU13, rskr. 1996/97:228).

Syftet med försöksverksamheten är att utveckla former för fördjupad demokratisk förankring av det regionala utvecklingsarbetet. Denna försöksverksamhet skall pågå t.o.m. den 31 december 2002.

Avsikten är att självstyrelseorganen i berörda län skall disponera medlen enligt samma riktlinjer som gäller för länsstyrelserna.

Huvuddelen av de medel regeringen fördelar till respektive län skall enligt riksdagens beslut i tillämpliga delar tillföras självstyrelseorganet för följande av de ändamål som angivits ovan:

- regionala utvecklingsbidrag,
- landsbygdsbidrag,
- stöd till kommersiell service,
- småföretagsstöd,
- sysselsättningsbidrag,
- såddfinansiering,
- regional projektverksamhet,
- medfinansiering av strukturfondsprogram, samt
- uppföljning och utvärdering.

Medel inom anslaget får, inom ramen för ovan nämnda anslag, användas för medfinansiering av åtgärder inom regionala tillväxtavtal.

För ändamålet regional projektverksamhet bör även länsstyrelserna i berörda län tilldelas vissa medel för att kunna bedriva projekt för t.ex. servicelösningar i glesbygd och vissa jämställdhetsprojekt.

Berörda länsstyrelser får, inom ramen för angivna ändamål, även använda medlen till att medfinansiera projekt inom EG:s strukturprogram.

För ändamålet uppföljning och utvärdering bör bl.a. självstyrelseorganen disponera vissa medel för uppföljning av enskilda projekt.

Således bör även länsstyrelserna i berörda län disponera vissa medel från anslaget.

Disposition av medel för regeringen och den nya myndigheten för företagsutveckling, m.m.

En viss del av anslaget föreslås liksom för närvarande disponeras av regeringen och den nya myndigheten för företagsutveckling för bl.a. viss central utvecklingsverksamhet m.m. Regeringen föreslås även disponera vissa medel för att täcka utgifterna för de lokaler som det samnordiska forskningsorganet inom regionalpolitiken, Nordregio, disponerar.

Av anslaget avses 10 miljoner kronor användas till att främja insatser under 2001 som skall göras av Sveriges Rese- och Turistråd AB. Insatserna skall ha till syfte att stärka turistnäringens utveckling i regionalpolitiskt prioriterade områden.

Det bör även fortsättningsvis vara en uppgift för regeringen att fördela anslaget mellan länen och utfärda de föreskrifter som behövs. Vid fördelningen av medel mellan länen bör som hittills de regionala problemens svårighetsgrad utgöra den huvudsakliga fördelningsnyckeln med särskilt beaktande av medfinansieringsbehovet av åtgärder inom strukturprogrammen.

Beräkning av anslaget för 2001

Regeringen föreslår en omfördelning på 41 miljoner kronor från anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder till anslaget 32:1 Länsstyrelserna m.m., förvaltningskostnader avseende 37,2 miljoner kronor och till anslaget 32:2 Regionala självstyrelseorgan avseende 3,8 miljoner kronor

inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande. Medlen skall användas till att finansiera en del av administrationen för EG:s geografiska strukturprogram under de år genomförandet av programperioden 2000–2006 sker. I avvaktan på ett slutligt fastställande av samtliga gemenskapsinitiativs program och organisation bör en ny översyn av länsstyrelsernas och den regionala självstyrelseorganens administration göras under 2001.

Regeringen föreslår dessutom en omfördelning på 3 miljoner kronor från anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder till anslaget 1:6 Statistiska centralbyrån inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.

Tabell 3.15 Beräkning av anslaget för år 2001

Tusental kronor

Anslag 2000	1 228 850
Uppräkning av anslaget	490 500
Överföring till anslaget 32:1 inom utg. omr.18	-37 200
Överföring till anslaget 32:2 inom utg. omr.18	-3 800
Överföring till anslaget 1:6 inom utg. omr. 2	-3 000
Förslag 2001	1 675 350

3.9.2 33:2 Landsbygdsån

Tabell 3.16 Anslagsutveckling

Tusental kronor

1999	Utfall	113 365	Anslags-sparande	534 367
2000	Anslag	30 000	Utgifts-prognos	75 000
2001	Förslag	60 000		
2002	Beräknat	60 000		
2003	Beräknat	60 000		

Anslaget disponeras av den nya myndigheten för företagsutveckling för landsbygdsån som beviljas av länsstyrelserna och de regionala självstyrelseorganen.

Räntor, avbetalningar och andra återbetalningar på länen tillförs inkomstitlarna 2324 Ränteinkomster av lokaliseringsslån respektive 4139 Återbetalning av lokaliseringsslån. Anslaget disponeras även för utbetalningar av tidigare beviljade regionala utvecklingslån. Riksdagen har vid behandlingen av regeringens förslag i propositionen Regional tillväxt – för arbete och välfärd (prop. 1997/98:62, bet. 1997/98:AU11, rskr.

1997/98:204) beslutat att stödformen regionalt utvecklingslån skall upphöra fr.o.m. den 1 januari 1999.

Medel inom anslaget får, inom ramen för anslagets ändamål, användas för medfinansiering av åtgärder inom regionala tillväxtavtal.

Under 1999 utbetalades ca 63 miljoner kronor i regionalt utvecklingslån och landsbygdsån. I räntor och amorteringar inbetalades ca 8 respektive ca 30 miljoner kronor.

50 miljoner kronor av anslaget har under 1999 utbetalats som ett lån på kommersiella villkor till en företagsetablering i Bengtsfors.

Av anslagssparandet på ca 534 miljoner kronor har regeringen genom beslut dragit in 228 miljoner kronor och dessutom har 175 miljoner kronor av anslagssparandet ställts till regeringens disposition.

Anslagets nivå föreslås sänkas till 60 miljoner kronor eftersom efterfrågan på lån beräknas bli lägre än tidigare beräknat.

Utgiftsprognosen för 2000 uppgår till 75 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Tabell 3.17 Beräkning av anslaget för år 2001

Tusental kronor

Anslag 2000	30 000
Ökat resursbehov	30 000
Förslag 2001	60 000

3.9.3 33:3 Täckande av förluster på grund av kreditgarantier inom regionalpolitiken

Tabell 3.18 Anslagsutveckling

Tusental kronor

1999	Utfall	3 474	Anslags-sparande	12 400
2000	Anslag	1 000	Utgifts-prognos	2 000
2001	Förslag	9 000		
2002	Beräknat	8 000		
2003	Beräknat	7 000		

Anslaget disponeras av Riksgäldskontoret.

Det sista systemet med kreditgarantier inom regionalpolitiken upphörde den 1 januari 1997 och ersattes med landsbygdsån.

Riksgäldskontoret förvaltar sedan den 1 januari 1998 samtliga statens kreditgarantier.

Från anslaget betalas utgifter för att infria statliga garantier enligt ett antal äldre förordningar och enligt den nu gällande förordningen (1994:577) om landsbygdsstöd och stöd till kommersiell service.

Tabell 3.19 Utgiftsutvecklingen budgetåren 1993/94–1999

Budgetår	Utgift (mkr)
1993/94	12,8
1994/95	10,0
1995/96 (18 mån)	18,4
1995/96 (12 mån) ¹	12,1
1997	10,5
1998	7,8
1999	3,5

¹ Beräknat på en 12-månaders period.

Under 1999 har infriande av glesbygdsgarantier uppgått till närmare 3,5 miljoner kronor. För 1999 uppgick anslaget till 11 miljoner kronor. Därtill kommer ett överfört anslagssparande från 1998 på ca 4,9 miljoner kronor. Utfallet blev således lägre än anslagna medel.

Av anslagssparandet 1999 på ca 12,4 miljoner kronor har regeringen genom beslut dragit in ca 4,1 miljoner kronor.

Utgiftsprognosen för 2000 uppgår till 2 miljoner kronor. En del av anslagssparandet beräknas således tas i anspråk 2000.

Regeringens överväganden

Tabell 3.20 Beräkning av anslaget för år 2001

Tusental kronor

Anslag 2000	1 000
Ökat resursbehov	8 000
Förslag 2001	9 000

3.9.4 33:4 Ersättning för nedsättning av socialavgifter

Tabell 3.21 Anslagsutveckling

Tusental kronor

1999	Utfall	381 949	Anslags-sparande	-23 949
2000	Anslag	163 734	Utgifts-prognos	62 000
2001	Förslag	200 000		
2002	Beräknat	0		
2003	Beräknat	0		

Från anslaget, som disponeras av Riksförsäkringsverket (RFV), täcks fr.o.m. den 1 januari 1991 bortfall av avgiftsinkomster till följd av tillämpningen av lagen (1990:912) om nedsättning av socialavgifter. Enligt denna lag skall den procentsats, efter vilken arbetsgivaravgifter och egenavgifter sammanlagt beräknas, sättas ned t.o.m. utgiftsåret 2000 för verksamheter inom vissa näringsgrenar inom stödområde A. Nedsättningen är åtta procentenheter.

Stödformens överensstämmelse med gällande gemenskapsregler granskas för närvarande av EG-kommissionen. Tillämpningen av lagen har därför stoppats fr.o.m. den 1 januari 2000, då kommissionen inte godkänt tillämpning efter detta datum. Kommer stödformen att godkännas av kommissionen kommer lagen att tillämpas retroaktivt från och med den 1 januari 2000.

Skälet till att anslaget föreslås uppgå till ett större belopp än 2000 är att stora retroaktiva utbetalningar förväntas ske.

Regeringens överväganden

Tabell 3.22 Beräkning av anslaget för år 2001

Tusental kronor

Anslag 2000	163 734
Ökat resursbehov	36 266
Förslag 2001	200 000

3.9.5 33:5 Transportbidrag

Tabell 3.23 Anslagsutveckling

Tusental kronor

1999	Utfall	320 671	Anslags-sparande	17 250
2000	Anslag	345 000	Utgifts-prognos	340 000
2001	Förslag	336 000		
2002	Beräknat	336 000		
2003	Beräknat	336 000		

Anslaget disponeras av den nya myndigheten för företagsutveckling, för transportbidrag enligt förordningen (1980:803) om regionalpolitiskt transportbidrag.

De förändringar rörande transportbidrag som riksdagen tidigare beslutat om (prop. 1997/98:62, bet. 1997/98: AU11, rskr. 1997/98:204), har under 1999 godkänts av EG-kommissionen för tillämpning fr.o.m. 2000.

Eftersom en viss förändring av stödformen skett beräknas anslagsbehovet minska till 336 miljoner kronor för 2001.

Regeringens överväganden

Tabell 3.24 Beräkning av anslaget för år 2001

Tusental kronor

Anslag 2000	345 000
Minskat resursbehov	-9 000
Förslag 2001	336 000

3.9.6 33:6 Glesbygdsverket

Tabell 3.25 Anslagsutveckling

Tusental kronor

1999	Utfall	27 166	Anslags-sparande	2 181
2000	Anslag	24 781	Utgifts-prognos	27 000
2001	Förslag	25 103		
2002	Beräknat	25 625 ¹		
2003	Beräknat	26 186 ²		

¹ Motsvarar 25 103 tkr i 2001 års prisnivå.

² Motsvarar 25 103 tkr i 2001 års prisnivå.

Anslaget disponeras av Glesbygdsverket.

Anslagssparandet har minskat 1999 jämfört med 1998, vilket bl.a. beror på organisationsförändringar.

Det övergripande målet för Glesbygdsverket är att främst genom påverkan på olika samhälls-

sektorer verka för goda levnadsförhållanden och utvecklingsmöjligheter för glesbygds- och landsbygdsbefolkningen med tyngdpunkten i skogslänens inre delar samt i skärgårdsområdena.

Regeringens överväganden

Tabell 3.26 Beräkning av anslaget för år 2001

Tusental kronor

Anslag 2000	24 781
Pris- och löneomräkning	322
Förslag 2001	25 103

3.9.7 33:7 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 1995–1999

Tabell 3.27 Anslagsutveckling

Tusental kronor

1999	Utfall	973 213	Anslags-sparande	464 099
2000	Anslag	612 000	Utgifts-prognos	970 000
2001	Förslag	559 000		
2002	Beräknat	0		
2003	Beräknat	0		

Anslaget disponeras av den nya myndigheten för företagsutveckling och vissa länsstyrelser för utbetalningar från Europeiska regionala utvecklingsfonden. Regionalfonden är en av EG:s fyra strukturfonder som delfinansierar 23 strukturfondsprogram inom målen 2, 5b och 6 samt vissa gemenskapsinitiativ. Utbetalning kan ske efter att upparbetade kostnader i de enskilda projekten redovisats.

Utbetalningarna från EG:s övriga strukturfonder redovisas dels under ett anslag för socialfonden inom utgiftsområde 13 Arbetsmarknad, dels under anslag avseende jordbruks- och fiskefonderna inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar. En total sammanställning har redovisats under avsnitt 3.8. Föregående programperiod omfattar för Sveriges del åren 1995–1999. Nuvarande programperiod redovisas under anslaget 33:8 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006.

Anslagssparandet 1999 uppgick till 464 miljoner kronor. Anslagssparandet förklaras till viss del av att uppbyggnaden av strukturfondsverksamheten var mer tidskrävande än vad som kun-

nat förutses, vilket har haft en inverkan på omfattningen av vissa av programmen under tidigare år. Utgiftsprognosen för 2000 visar att anslagssparandet till viss del kommer att tas i anspråk under året. Utfallet för 1999 uppgick till 973 miljoner kronor, vilket är en 50-procentig ökning sedan 1998.

Ramen för anslaget, avseende strukturfondsperioden 1995–1999 uppgår enligt beräkningar till 3 616 miljoner kronor. Regionalfondsmedlen har indexuppräknats och därför blir anslaget för 2001 högre än tidigare beräkningar.

År 1999 var det sista året som beslutsgrupperna kunde fatta beslut om olika projekt. I princip har hela regionalfondsramen in-tecknats. Utbetalningar kan ske t.o.m. 2001, varför anslaget avslutas 2001. T.o.m. april 2000 har 60 procent av regionalfonden för hela programperioden utbetalats. Prognosen är att 88 procent ska vara utbetalat till årets slut.

Inbetalningarna från EG-kommissionen till Sverige sker genom att förskott lämnas, med undantag för de sista 20 procenten som lämnas i efterskott vid slutredovisning av de olika programmen. Inbetalningarna redovisas på inkomstitel 6311 på statsbudgetens inkomstsida. De sista inbetalningarna från EG-kommissionen till Sverige beräknas ske under åren 2002 och 2003. De sista utbetalningarna till projektägarna från anslaget beräknas ske under 2001. Genom att EG-kommissionen gör sina utbetalningar i euro kan en valutakursdifferens uppstå.

Regeringens överväganden

Bemyndiganden om ekonomiska förpliktelser

Riksdagen har bemyndigat regeringen att under 1999 låta staten besluta om åtaganden för den Europeiska regionala utvecklingsfonden som innebär utgifter om högst 1 150 miljoner kronor under åren 2000–2001. För strukturfondsperioden 1995–1999 får inga nya beslut tas efter 1999, medan utbetalningar till projekten kan ske t.o.m. 2001.

Tabell 3.28 Beräkning av anslaget för år 2001

Tusental kronor

Anslag 2000	612 000
Minskat resursbehov	-53 000
Förslag 2001	559 000

3.9.8 33:8 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006

Tabell 3.29 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2000	Anslag	360 000	Utgifts- prognos	80 000
2001	Förslag	800 000		
2002	Beräknat	1 000 000		
2003	Beräknat	1 000 000		

Anslaget disponeras av länsstyrelserna i Jönköpings, Örebro, Gävleborgs, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, för utbetalningar från Europeiska regionala utvecklingsfonden avseende programperioden 2000–2006. Regionalfonden delfinansierar programmen inom mål 1 och 2 (inklusive områden som får stöd under en övergångsperiod) samt gemenskapsinitiativen Urban och Interreg III i sin helhet.

Utbetalningarna från EG:s övriga strukturfonder redovisas dels under ett anslag för socialfonden inom utgiftsområde 13 Arbetsmarknad, dels under anslag avseende jordbruks- och fiskerifonderna inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar. Nuvarande programperiod omfattar åren 2000–2006. Föregående programperiod redovisas under anslaget 33:7 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 1995–1999.

Utgiftsprognosen 2000 är lägre än anslaget beroende på att genomförandet av strukturfondsprogrammen kommer att starta senare än tidigare bedömningar.

Betalningssystemet från EG-budgeten har reformerats för programperioden 2000–2006. Inbetalningarna från EG-kommissionen till Sverige sker initialt genom ett förskott, som omfattar sju procent av den totala regionalfondsramen. Sverige måste sedan redovisa faktiska utbetalningar till projekten för att erhålla ytterligare strukturfondsmedel. Inbetalningarna från EG-kommissionen redovisas på inkomsttitel 6312 på statsbudgetens inkomstsida.

Regeringens överväganden

Bemyndiganden om ekonomiska förpliktelser

Tabell 3.30 Bemyndiganden

Miljoner kronor

	2000 prognos	2001 beräknat	2002 beräknat	2003-2008 beräknat
Utestående förpliktelser vid årets början	0	3 120	–	–
Nya förpliktelser	3 200	1 080	–	–
Infriade förpliktelser*	-80	-800	-1 000	-2 400
Utestående förpliktelser vid årets slut	3 120	3 400	–	–
Erhållen/föreslagen bemyndiganderam	3 200	3 400	–	–

*Utgiftsutfall till följd av ingångna förpliktelser.

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2001 besluta om åtaganden som innebär utgifter på högst 3 400 miljoner kronor under åren 2002–2008. Syftet är att anpassa anslaget till ett långsiktigt planerande för de beslutande myndigheterna enligt de intentioner som ligger till grund för EG:s fleråriga strukturfondsprogram. Regionalfondsramen bestäms då programdokumenten fastställs av EG-kommissionen. Mål 1-programmen är fastställda, medan mål 2-programmen väntas antas under hösten 2000 och Interreg och Urban löpande under hösten 2000 och våren 2001. Sverige skall senast den 31 december 2003 inom varje mål bedöma resultaten av insatserna, utifrån ett antal indikatorer, för vart och ett av de samlade programdokumenten. EG-kommissionen skall sedan fördela den s.k. resultatreserven, som utgör fyra procent av strukturfondsramen för Sverige. Regionalfondsramen för programperioden 2000–2006 beräknas till ca 7 700 miljoner kronor utan reserv.

Tabell 3.31 Beräkning av anslaget för år 2001

Tusental kronor

Anslag 2000	800 000
Ökat resursbehov	200 000
Förslag 2001	1 000 000

3.9.9 33:9 Utgifter för lokalisering av statliga arbetstillfällen till vissa kommuner

Tabell 3.32 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2001	Förslag	100 000 ¹
2001	Beräknat	0
2002	Beräknat	0

¹ Nytt anslag.

Anslaget avses disponeras av regeringen.

Anslaget föreslås användas till att finansiera utgifter för lokalisering av statliga arbetstillfällen till kommuner med särskilda omställningsproblem främst på grund av strukturomvandlingar inom Försvarsmakten.

Enligt regeringens skrivelse 1999/2000:33 Utvecklingsprogram för kommuner med särskilda omställningsproblem främst på grund av strukturomvandlingar inom Försvarsmakten, skall regeringen vidta ett antal åtgärder i vissa kommuner. De kommuner som regeringen enligt skrivelsen kommer att lokalisera statlig verksamhet, m.m. till är Kiruna, Boden, Sollefteå, Härnösand, Falun, Karlskoga, Gotland och Hässleholm. Enligt skrivelsen avser staten bl.a. lokalisera ca 1 280 statliga arbetstillfällen till dessa kommuner.

Huvudprincipen är att utgifterna för dessa lokaliseringar skall rymmas inom de utgiftsområden som för respektive verksamhet ansvarigt departement svarar för.

Anslaget på 100 miljoner kronor kommer inte att täcka lokaliseringarnas totala kostnader. Dessa medel bör användas till att delfinansiera lokaliseringar till berörda kommuner.

4 Politikområde IT, tele och post inom utgiftsområde 22 Kommunikationer

4.1 Budgetförslag

4.1.1 37:1 IT-infrastruktur: Regionala transportnät m.m.

Tabell 4.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Utgifts- prognos	Överskott
2000	Anslag	400 000 ¹		0
2001	Förslag	450 000		
2002	Beräknat	250 000		
2003	Beräknat	450 000		

¹ Nytt anslag år 2000.

Anslaget avses disponeras av regeringen.

Enligt det beslut om IT-politiken som riksdagen nyligen fattat (prop. 1999/2000:86, bet. 1999/2000:TU9, rskr.1999/2000:256) framgår att stöd skall kunna lämnas till finansiering av utbyggnad av regionala transportnät, som inte kommer till stånd på kommersiella grunder, som en del av ett nationellt IT-infrastrukturprogram.

Totalt sett under perioden 2000–2004 beräknade regeringen i propositionen Ett informationssamhälle för alla (prop. 1999/2000:86) att sammanlagt 2 625 miljoner kronor kommer att stå till förfogande under dessa år. Den sammanlagda ramen består av följande medel. Inom strukturfondsprogrammen bedömer regeringen att 275 miljoner kronor kommer att användas för IT-infrastruktur. För perioden 2001–2004 är 300 miljoner kronor beräknade under utgiftsområde 19 anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska medel som avses användas som medfinansiering av EG:s strukturfondsprogram. Under utgiftsområde 22 Kommunikationer finns 50 miljoner kronor i anslagssparande från år 1999 för ända-

målet. Återstoden, 2 000 miljoner kronor beräknas avsättas inom utgiftsområde 19, anslaget 37:1 IT-infrastruktur: Regionala transportnät m.m. bland annat genom omfördelning från utgiftsområde 14 Arbetsliv (800 miljoner kronor) och utgiftsområde 19 (800 miljoner kronor) för detta ändamål. Därutöver tillförs ytterligare 400 miljoner kronor till anslaget. Medlen fördelas under perioden 2000–2004.

Riksdagen har i samband med 2000 års ekonomiska vårproposition beslutat om ett nytt anslag för 400 miljoner kronor för 2000 (prop. 1999/2000:100, bet. 1999/2000:FiU27, rskr. 1999/2000:262).

Regeringen bedömer att utbyggnaden av IT-infrastruktur med hög överföringskapacitet i gles bebyggda områden kommer att komma alla de tre politikområdena tillgodo. I propositionen Ett informationssamhälle för alla (prop. 1999/2000:86) finns en närmare beskrivning av bakgrunden till varför regionalpolitiska medel till en del bör bidra till att finansiera genomförandet av dessa åtgärder. Den särskilde utredare som regeringen tillsatt (dir. 2000:04) och som har i uppdrag att redovisa en prioritering av geografisk fördelning av medlen samt föreslå vilken organisation eller myndighet som bör disponera anslaget redovisar sitt slutbetänkande den 30 oktober 2000.

IT-propositionen innehöll dessutom inriktningen för statens åtaganden vad avser IT-infrastrukturen. Inriktningen avser omfattningen av stöd till utbyggnad i glesbygd och kommande utformning av stöd till kommuner för att möjliggöra abonnentsanslutning med hög överföringskapacitet i gles bebyggda områden genom

lokala transport- och accessnät samt en skattereduktion för fysiska och juridiska personer för anslutningar med hög överföringskapacitet.

Regeringen bedömer att någon del av anslaget behöver tas i anspråk för administrativa kostnader vid berörda myndigheter med anledning av dessa och kommande förslag avseende IT-infrastrukturåtgärder. Förslag om delar av det tänkta stödet kommer att lämnas i utredarens slutbetänkande. Regeringen avvaktar utredarens förslag och har därför inte beräknat ett exakt belopp.

Tabell 4.2 Bemyndiganden om ekonomiska förpliktelser

Tusental kronor

	1999 utfall	2000 prognos	2001 beräknat	2002–2004 beräknat
Utestående förpliktelser vid årets början	–	–	0	–
Nya förpliktelser	–	–	800	–
Infriade förpliktelser*	–	–	-100	-700
Utestående förpliktelser vid årets slut	–	–	700	–
Erhållen/föreslagen bemyndiganderam	–	–	700	–

* Utgiftsutfall till följd av ingångna förpliktelser.

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2001 ingå ekonomiska förpliktelser som innebär utgifter under åren 2002–2004 på högst 700 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Tabell 4.3 Beräkning av anslaget för år 2001

Tusental kronor

Anslag 2000	400 000
Ökat resursbehov	50 000
Förslag 2001	450 000

Bilaga 1

Nya anslagsbenämningar

Bilaga 1

Nya anslagsbenämningar

Innehållsförteckning

Nya anslagsbenämningar.....	5
-----------------------------	---

Nya anslagsbenämningar

Av tabellen nedan framgår benämningen på anslagen åren 2000 och 2001. Syftet med tabellen är att underlätta övergången till de nya benämningar som följer av att politikområden införts.

Bilaga 1 Nya anslagsbenämningar 2000 och 2001

Benämning 2000	Benämning 2001	Anslagets namn
A1	33:1	Allmänna regionalpolitiska åtgärder
A2	33:2	Landsbygdsån
A3	33:3	Täckande av förluster på grund av kreditgarantier inom regionalpolitiken
A4	33:4	Ersättning för nedsättning av socialavgifter
A5	33:5	Transportbidrag
A6	33:6	Glesbygdsverket
A8	33:7	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 1995–1999
A9	33:8	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006
–	33:9	Utgifter för lokalisering av statliga arbetstillfällen till vissa kommuner
A13	37:1	IT-infrastruktur: Regionala transportnät m.m.